№ 197 opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47 | מיטוואך, כ"ו מנחם אב תרפ"ז | 24 sierpnia 1927 r. | צוואנציגסטער יאהרגאנג

סאקא און וואנזעטי זענען שוין טויט

דער אורטייל איז אויסגעפיהרט געווארען מאנטאג ביינאכט.

דעמאלירט דעם לאקאל פון דער פעלקער-ליגע אין גענף.

אויסגעפיהרט דעם טויט-אורטייל.

באסטאן, 24 אויגוסט (פאט) רוי-טער מעלדעט, אז אין דער דינער תפיסה איז אויסגעפיהרט געווארען דער טויט-אורטייל איבער סאקא און וואנזעטי.

בערלין, 23 אויגוסט (פאט) געל-דעט האלב צוועלף אזייגער האט די תפיסה-מאכט אין באסטאן מודיע געווען סאקא און וואנזעטי'ן און נאך איינעם, א געווי-סען מאדערעראס, אז איך מער פון דער נאכט וועט איבער זיי אויסגעפיהרט ווע-רען דער טויט-אורטייל. וואנזעטי, וועל-כער האט גראד ערוועקט אויפער-דער צעלע האט געענטפערט, אז מען מוז זיך אונטערווארפען דעם שיקזאל. סאקא האט אנגעשריבען א בריף צו זיין פאטער אין איטאליען. מאדעראס האט א פערשלאפענער אויפגענומען גאנץ גלייכגילטיג די בשורה.

באסטאן, 23 אויגוסט (פאט) צו-זאמען מיט סאקא און וואנזעטי איז אויך פארגעקומען די עקזעקוציע איבער דעם פערמערדער מאדעראס.

וואנזעטי פרובט בעגעה'ן זעלבסט-מארד.

בערלין, 23 אויגוסט (פאט) פון וואשינגטאן מעלדעט מען, אז דאנערש-טאג האט וואנזעטי געפרובט צו בעגעה'ן זעלבסטמארד אויפהענגענדיג זיך אויף א שטריק, וואס איז געדרעהט געווארען פון א ליילעך. ער האט זיך ארויפגע-שטעלט אויפ'ן טיש און פערפעסטיגט דעם שטריק אינ'ם האקען פון סופיט. דער טיש האט זיך איבערגעדרעהט און די שומרים, וועלכע האבען דערהערט דעם קלאפ זענען ארויין אין דער צעלע און איהם געשטערט אויספיהרען דעם זעלבסטמארד.

פרעזידענט קולידזש האט מורא פאר'ן לעבען.

מאסקווא, 23 אויגוסט (א.ח.) נעלטען אויגער איז דער פרעזידענט קו-לידזש מיט זיין פאמיליע ארויסגעפאה-רען אויף אברוה קיין יעלאסטאן-פארק. ער איז געפאהרען אונטער א שטארקער וואך פון פאליציי-אגענטען. פאראויס פאר'ן צוג, איז געפאהרען א ספע-ציעלער אויספיר-לאקאמאטיוו, וועל-כער האט אויסגעפארשט צו די ליניע איז אין ארדנונג. די געגענד, וואו דער פרעזידענט איז ארויסגעפאהרען איז גע-שמאגען אונטער א ספעציעלער אפסער-וואציע, ווייל די מאכט האט מורא גע-האט פאר אנ'אטענטאט.

אויפגעריסען א באמבע איז א קירך.

ניו-יארק, 23 אויגוסט (א.ח.) פון פילאדעלפיער מעלדעט מען, אז אין א דאר-מינגער קאטאלישער קירכע האט אויפ-געריסען א באמבע מיט אזא געוואלדי-גער קראפט, אז די שויבען פון די ארו-מיגע הייזער זענען ארויסגעפאלען. צום גליק זענען קיין מענשליכע קרבנות נישט געווען, די פאליציי האלט, אז דער באמ-בען-אטענטאט אויף דער קירך האבען אויסגעפיהרט די אנהענגער פון סאקא און וואנזעטי אלס פראטעסט געגען דער עקזעקוציע.

לאנדאן, 23 אויגוסט (סב.) צוליב דעם, וואס די אמעריקאנער פאליציי רעכנט זיך אויף אונרוהען צוליב דעם אור-טייל אויף סאקא און וואנזעטי, זענען אין גאנץ אמעריקא אנגענומען געווארען זעהר שטארקע פערהיטונגס-מיטלען. אין ניו-יארקער פארט געפינען זיך 6 קאמפאניעס פיעכאטא און 2 קאמפא-ניעס מאשין-ביקסען. די הויפט אפטיי-לונגען שטעהען גרייט צו העלפען די פאַ-ליציי יעדען מאמענט, ווען עס וועט נאר נויטיג זיין. בעת די שטורמישע דעמאנ-סטראציעס אין סאן פראנציסקא האט די פאליציי ארעסטירט 127 פערזאנען.

אנפאל אויפ'ן סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע.

גענף, 23 אויגוסט (פאט) געלטען אזייגער האבען זיך הא אנגעהויבען מא-ניפעסטאציעס געגען אויספיהרען דעם טויט-אורטייל איבער סאקא און וואנזע-טי. ארום 11 אויף דער נאכט האבען די דעמאנסטראנטען אויסגעהאקט די שויב-בען אין אמעריקאנער קאנסולאט און אין דער אמעריקאנער רייזע-ביורא ווי אויך אין דעם אמעריקאנער האטעל בעל וויו. זיי זענען אויך אנגעפאלען אויף דער שול-געלעריע פון דער פעלקער-ליגע וואו עס קומען פאר די עפענטליכע זי-צונגען פון דער ליגע.

גענף, 23 אויגוסט (א.ח.) אין צוזא-מענהאנג מיט די געשטימטע מאניפעס-טאציעס פאר'ן בנין פון אמעריקאנער קאנסולאט און מיט'ן אנפאלען אויפ'ן סעקרעטאריאט פון דער פעלקער-ליגע זענען ארעסטירט געווארן א גאנצע רייה פערזאנען, וועלכע זענען היינט גע-שטעלט געווארען פאר'ן אויספארשונגס ריכטער, דער בורגעמייסטער פון בערן האט דעם סעקרעטאריאט פון דער פעל-קער-ליגע אויסגעדריקט זיין בשר'ויערן מיט'ן אנפאל. גלייכצייטיג האט דער בור-גער-מייסטער מודיע געווען, אז כדי צו פער-היטען פון ווייטערדיגע אנפאלען וועט זיך אין גענף געפינען א פולק מיליטער צו פערהיטען דעם בנין פון דער ליגע.

אויף דער ידיעה וועגען דער עקזעקו-ציע פון סאקא און וואנזעטי זענען היינט ווידער פארגעקומען דעמאנסטראציעס

דער המון האט זיך צוגעריסען צום בנין פון אמעריקאנער קאנסולאט מיט אזא קראפט, אז די פאליציי-שמירה איז גע-ווען איינגאנצען אומבעהאלפען. מען האט געמוזט ארויסרופען די פייערלעשער צו הילף פון דער פאליציי. מען האט אויסגע-שפריצט די שיקאוועצעס אויפ'ן המון און אזוי ארום צעטריבען דעם המון.

אין פערשידענע געגענדען פון שטאט האט דער המון דעמאלירט די געשעפטען פון אמעריקאנער בירגער. עטליכע בע-אמטע פון אמעריקאנער בענק האבען פע קומען געשלאגען. עס זענען אויך אר-גאניזירט געווארן איינציגע אנפאלען אויף די האטעלען, וואו עס געפינען זיך אמע-ריקאנער בירגער.

פראטעסט-דעמאנסטראציעס אין פאריז.

פאריז, 23 אויגוסט (פאט) היינט אזייגער זענען דא פארגעקומען 2 מאני-פעסטאציעס, איינע פון די קאמוניסטען —אויף די בולווארען און די צווייטע, פון די אנארכיסטען און פון דעם קאמיטעט צו פערטיידיגען סאקא און וואנזעטי, איז פארגעקומען נעבען דער געביידע פון דער אמעריקאנער אמבאסאדע.

אין די דעמאנסטראציעס האט זיך בעטייליגט א גרויסער המון. קיין עקסצע-סען זענען נישט פארגעקומען.

גענף, 23 אויגוסט (פאט) געבען אמעריקאנער קאנסולאט זענען היינט אזייגער פארגעקומען נייע מאניפעסטא-ציעס, אזוי אז די פאליציי און זשאנ-דארמעריע האט געמוזט איינמישען זיך און צוטרייבען די דעמאנסטראנטען.

פאריז, 23 אויגוסט (פאט) אויף די גרויסע בולווארען זענען היינט פארגעקו-מען אונרוהען. דער פערקעהר איז צו-ליב דעם געשטערט געווארען. די מאני-פעסטאנטען האבען זיך בענוצט מיט גלעזערנע פלאשען. פון המון האט מען אויך איינמאל געשאסען אויף דער פאליציי, וועלכע האט צוטריבען די דע-מאנסטראנטען. עטליכע מאניפעסטאנ-טען און איין פאליציאנט זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

פראטעסט-דעמאנסטראציעס אין בערלין.

בערלין, 23 אויגוסט (פאט) געל-טען אזייגער האבען די קאמוניסטען און ראדיקאלע סאציאליסטען איינגעארדענט פראטעסט-מאניפעסטאציעס אין פער-שידענע געגענדען פון דער שטאט. עס איז געקומען צו צוזאמענשטויסען מיט דער פאליציי, די דעמאנסטראציעס האָ-בען געדויערט ביז שפעט אין דער נאכט, עס זענען אויך פארגעקומען פראטעסט-דעמאנסטראציעס אין ברעסלוי.

פאריז, 23 אויגוסט (א.ח.) עס איז פערשטארקט געווארען די פאליציי-שמירה ביים בנין פון דער אמעריקאנער אמבאסאדע. וועגען עטליכע פערארדנו-נגען מעלדעט מען אויך פון לאנדאן, וואו ע כוועגען געלטען פארגעקומען ריזיגע פראטעסט-דעמאנסטראציעס.

פאגראמירט די געשעפטען פון אמעריקאנער בירגער.

פנאם אנרעס 23 אויגוסט (פאט) געלטען האט א המון דעמאנ-סטרירט נעבען די ביורא'ס פון א געווי-סער צייטונג, ווען עס איז היינט אנגעקו-מען די ידיעה, אז דער טויט-אורטייל איז אויסגעפיהרט געווארען, האט דער המון בעווארפען מיט משטיינער די פיר-מעס, וואס געהערען צו אמעריקאנער בירגער. די פאליציי איז נים אומשטאנד געווען צו בערוהיגען די אונרוהען.

7-קלאסיגע העברעאישע קאעדוקאציאנס-שולען
אויפ'ן נאמען פון
שלום עליכם
פון דער געזעלשאפט פאר יוד. פאלקס-שולען
—— און פאר שול-ערציהונג אין לאדז ——
פאלודניאווא 11, טעל. 34-13 פאלודניאווא 11, טעל. 34-13

איינשרייבונגען אין די קלאסען I, II, III, IV, V, VI, VII, דויערן. די שולע, וואס עגזיסטירט זייט 12 יאהר, איז פערזעהן מיט די בעסטע לערן-מכשירים און נעמט ארום נעבען דעם פולען פראגראם פון א 7-קלאסי-גער עפענטליכער שול, א ברייטען פראגראם פון יודישע למודים ווי: העברעאישע שפראך, יודישע געשיכטע, תנ"ך, העברעאישע און יודישע ליטעראטור, משנה, געאגראפיע פון ארץ-ישראל. אבסאלווענטען פון דער שולע קענען אריינטרעטען אין 5 קלאס פון יודישע גימנאזיעס. די שול-קאנצעלאריע, פאלודניאווא 11, פראנט I שטאק, איז עפען טעגליך פון 2—9 נאכם.
די דירעקציע.

די העברעאישע שולע אויפ'ן נאמען פון
„שלום-עליכם"
אין לאדז, פאלודניאווא 11
זוכט א לעהרער
וואס זאל קענען אין דער העברעאישער שפראך פיהרען דעם למוד פון גימנאסטיק.
אויספיהרליכע אפערטען נעמט אן טעגליך אין דער קאנצעלאריע פון דער שולע פון 9—1 ביז'ן 26-טען ד. ח.

רעסטאראן
„מעטראפאל"
טעל. 11-04 מאניושקי 1, טעל. 11-04
גיט ארויס טעגליך פון 7 אזייגער ביז 11 אווענד. אווענדברויט פון 8 געגנג
2 זל.
טעגליך ארטיסטישע אויפטריטען און דאנסינג

Gimnazjum Męskie
z prawami Gimnazjów Państwowych
L. Szakina w Łodzi, Piotrkowska 18
די קאנצעלאריע איז אפען טעגליך פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 7 נאכם.

Dr. H. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 19) טעל. 19-94
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 9—10 פריה און פון 5—8 אוו.
פרויען פון 4—5 ספעציעל ווארטע-צימער.

Dr. A. Mazur
נארוטאוויטשא 44, טעל. 22-44
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר אויערן, נאז און האלז-קראנק. ווי אויך שטום און שפראך-שטערונגען.
נעמט אן פון 12—1 מיטאג. און פון 6.30 ביז 8 אוו.

עקספעדיענטקע
(פערקויפערין)
אין דער קאנפעקציע-בראנזשע מיט לאנגיעהריגע פראק-טיק וועדט פון זאפארט געזוכט אויף א גוטען געהאלט ארויסצופאהרען נאך גרודזיאנדז (אין פאמערן). צו ערקונדיגען זיך טעגליך ביי העכט, אל. 1 מאי 25 צווישען 2—3 מיטאג.
3355

Dr.
A. Wołyński
צוריקגעקעהרט.

אין לאטעריע-קאנטאר פון
בריטשטיין
נארוטאוויטש 31
קען מען אלע טאג בחנם נאכזעהן די אפיציעלע טאבעלע און פ'ווערן אויסבעצאהלט אלע געווינסען. לאזען צו דער I קלאס שוין צו בעקומען.
מיט אכטונג בריטשטיין, נארוטאוויטש 31.

Dr. med. J. Szmerłowski
צוריקגעקעהרט
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
נעמט אן פון 7—8 אווענד.
פיעטריקאווער 17 — טעל. 7-13.

Dr. med. Ludwik Rapeport
P, Narutowicza 25 (דזיעלנא) Tel. 44-10
ספעציאליסט פאר נירען-, בלאז- און הארן-קראנקהייטען

עלטסטער כירורגישער
פעלדשער י. סענדער
פאמארסקא 14 (שרעדניא)
טעלעפאן Telefon 62-83
וועלכער האט פראקטיצירט אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל 14 יאהר. נעהמט אן צו יעדער צייט און צו מעסיגע פרייזען. בעזיצט אויך א ערשטקלאסיגע רענטגען פאר הזרען און דאמען און מאניקור.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען און מענער שוועכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל) —
צוריקגעקעהרט
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעמט אן פון 9—11 און פון 5—8 אוו. ד.ה.

Dr·Różaner
ספעציאליסט פאר הויט-וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-88.
צוריקגעקעהרט
פון 8—10, 5—8. פרויען 3—4.
אנ'עקסטרע ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Feldman
פרויען-ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88

דעם 30 אויגוסט ווערט געעפענט אין באַזעל דער

15. ציוניסטישער קאָנגרעס

די רעפּרעזענטאַנץ פון דער גרעסטער יודישער אָרגאַניזאַציע ווערט דאסמאל צוזאַמענגערופען אין אַ מאָמענט בעת אין די פּראָבלעמען פון ארץ-ישראל-אויפבוי איז מעהר ווי תמיד בלוטיג פעראינטערעסירט דער רוב מנין פון יודישען פאָלק. די פראַגען וועגען אויפבוי פון לאַנד דורך ענטוויקלען דעם האַנדעל און אינדוסטריע פּאַראַלעל מיט אַ פערפעסטיגונג פון די פערהאַנענע דאָרפישע ישובים, סיי די פּאָליטישע מאָמענטען, וועלען מיט'ן גרעסטען ערנסט בעטראַכט ווערען אויף די זיצונגען פון קאָנגרעס. די גאַנצע יודישע וועלט וועט מיט דער גרעסטער שפּאַנונג פערפאָלגען דעם גאַנג פון די דעבאַטען.

„לאָדזער טאָגעבלאַט“

האט זיך דעריבער גענעבען די מיה צו קענען אינפאָרמירען איהרע לעזער גענוי איבער אַלע ענינים, וואס וועלען אויף דעם אַלוועלטליך יודישען פּאַרלאַמענט בעהאַנדעלט ווערען.

אונזערע חשוב'ע מיטאַרבייטער

דעפּוטאַט א. לעווינזאָהן און ד"ר א. טאַרטאַקאָווער

וועלען אין אַ רייהע אַרטיקלען, בעריכטען און שילדערונגען אַלזייטיג בעלייכטען אַלץ, וואס וועט אויפ'ן קאָנגרעס פּאַרקומען.

פּאַטעק קאַנפערירט מיט טשיטשערינען

אנגעהויבען זיך די פּויליש-לאַטווישע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

פּאַטעק קאָנפערירט מיט טשיטשערינען וועגען די האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

וואַרשא, 23 אויגוסט (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) פון מאָסקווע מעלדעט מען, אז דער פּוילישער מיניסטער פּאַטעק האָט אין מאָסקווע געהאַט אַ געשפּרעך מיט טשיטשערין'ען וועגען די אונטערהאַנדלונגען פון אַ גאַראַנטיע-פּאַקט און אַ האַנדעלס-אָפּמאַך ווי אויך אַ פּערטרעטער אויפ'ן אָרט פון פּערשטאָרבענעם אַמבאַסאַדאָר וואָיקאָוו. ווי מיר דערוויסען זיך, איז די קאַנדידאַטור פון סטאָלאָמאָניאַקאָוו'ן געוואָרען אויס אַקטועל, הגם פריהער האָט מען געהאַלטען צו ער וועט ווערען בעשטימט אַלס אַמבאַסאַדאָר אין וואַרשא.

וואַרשא, 23 אויגוסט (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער שטעל-פערטרעטער פון אויסערן-מיניסטער ה' קנאָל האָט היינט געפיהרט אַ געשפּרעך מיט'ן שאַרזש ד'אַפער פון דער סאָוויעטישער רעגירונג אוליאַנאָוו און מיט איהם אַרומגערעדט די בעציהונגען וועגען די אונטערהאַנדלונגען פון אַ גאַראַנטיע-פּאַקט און אַ האַנדעלס-אָפּמאַך צווישען פּוילען און די סאָוויעטען.

די ערשטע זיצונג פון די פּויליש-לאַטווישע האַנדעלס-אונטערהאַנדלונגען.

ריגא, 23. אויגוסט. (פּאַט). היינט 10 פריה איז אין דער אַנוועזענהייט פון אויסערן-מיניסטער ציעלענס בעפּעסטיגט געוואָרען די ערשטע אָפיציעלע זיצונג פון די דעלעגאַציעס פאַרצובערייטען דעם פּויליש-לאַטווישען האַנדעלס-טראַקטאַט.

גענ. זאַגורסקי איז אַנ'אויטאָ

פון... אינזערי-... -ראַדאָמסקי.

וואַרשא, 23. אויגוסט. ... פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט איז אין וואַרשא פאָרגעקומען אַ כאַראַקטעריסטישער פאַל, וואָס ווייזט ווי ווייט דער עולם איז לאַנג נאָך יעדער סענסאַציע איבער דעם פערשוואונדענעם גענעראַל זאַגורסקי. אַ גרופּע יונגעלייט, דערונטער אויך איינינע זשורנאַליסטען זיינען אַרויסגעקומען אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט און געמעלדען, אַז זיי האָבען אין שטאָט געזעהען דורכלויפען אַנ'אויטאָמאָביל מיט'ן גענעראַל זאַגורסקי. זיי האָבען אויך אָנגעגעבען דעם נומער פון אויטאָ. עס איז באַלד געמאַכט געוואָרען אַנ'אויספאָרשונג און עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז דער אויטאָ מיט דעם אָנגעגעבענעם נומער געהער צום... אינערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי און דער פּאַסאַזשיר וואָס איז געפאָהרען אין אויטאָ איז נישט געווען גענעראַל זאַגורסקי נאָר... גענעראַל סקלאַדקאָווסקי.

האַרץ-רייסענדע סצענעס אין אַ קינדער-סאַנאַטאָריום,

וואָס איז פון דריי זייטען אַרומגערינגעלט געווען פון די פלאַמען.

פּאַריז, 23 אויגוסט (פּאַט) אין דרום-פראַנקרייך האָבען אַלץ נישט אויפגעהערט די וואַלד-שריפות. געשטערן יאָד-אַנטיבעס זיינען פאָרגעקומען האַרצרייסענדע סצענעס אין דעם אַזוי-גערופענעם „קינדער-פּאַלאַץ“, וועלכער איז פון דריי זייטען אַרומגערינגעלט געוואָרען פון'ם פייער. אין דער אַנשטאַלט האָבען זיך געפונען איבער 100 ענגלישע און פראַנצויזישע מיידלעך, וועלכע האָבען דאָרט פערבראַכט די וואַקאַציעס. נאָך אַ לאַנגען קאַמף איז ענדליך געלונגען אָפּצוראַטעווען די אַנשטאַלט פון אַ שרפה.

מאַסען-רעוויזיעס ביי די היטלעראָווצעס אין בערלין.

בערלין, 23 אויגוסט (פּאַט) דאָס בערלינער פּאָליציי-פּרעזידיום קאָמוניקירט, אז אין צוזאַמענהאַנג מיט די נעכטיגע אַרעסטען פון די היטלעראָווצעס, האָט די פּאָליציי היינט דורכגעפיהרט 26 רעוויזיעס ביי די אָנפיהרער פון די היטלעראָווצעס, ווי אויך אין דעם אַמטליכען פּאַרטיי-סעקרעטאַריאַט, וועלכער איז איצט צוליב דעם, וואָס די פּאַרטיי איז ערקלערט געוואָרען פאַר אומלעגאַל, פערוואַנדעלט געוואָרען אין אַ פּאַרלאַמענט-ביוראָ פון דער היטלער-פראַקציע אין ... טאַג. ביי די רעוויזיעס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז נישט קוקענדיג וואָס די היטלער-אָרגאַניזאַציע איז איצט אַ אומלעגאַלע, פיהרט זי דאָך ווייטער איהר טעטיגקייט אין בערלין.

נייע ערד-ציטערניש אין טורקעסטאַן

מאָסקווע, 23. אויגוסט (א. ח.) פון טאַשקענט מעלדעט מען, אז דאָרט איז פאָרגעקומען אַ נייע גרויסע ערד-ציטערניש. עס איז איינגעפאַלען אַ מעטשעט בעגראָבענדיג הינטער זיך 11 מאַכמעדאַנער.

אַ קאָאָפּעראַטיוו-לייטער אַ אַנטיסעמיט בעשווינדעלט אַ יודישען סוחר.

גראָדסקאָווירש (פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דאָ איז פּעריגען אַ פּוילישער קאָאָפּעראַטיוו „העינאַל“, מיט עטליכע טעג צוריק האָט זיך דער לייטער פון קאָאָפּעראַטיוו אַ בעקאַנטער יודען-פיינד, אַ געוויסער מאַיכראָווסקי, געווענדעט צום יודישען עקספּעדיטאָר ה' הינטער וועגען קויפען אַ געוויסע צאָהל ברעטער. נאָכדעם ווי ה' הינטער האָט פערקויפט די ברעטער, האָט ער זיך געכאַפּט, אז בעת דער קניה זענען מעהר ברעטער גע'גנבה'ט, ווי געקויפט געוואָרען. ער האָט וועגען דעם געמעלדען דעם פּאָליצייער פון האָלץ-סקלאַד ה' ליוטיץ פון פּשעדבאָרזש. יענער איז מיט פּאָליציי אַוועק אין קאָאָפּעראַטיוו און טאַקע דאָרט געפונען די געגנבה'טע ברעטער.

דער קאָאָפּעראַטיוו-לייטער איז פון דער משה אַזוי אָבגעקאַכט געוואָרען, אז ער איז אין נעגענוואַרט פון פּאָליציי בעפאַלען ליוטיץ'ען און איהם און איהם שטאַרק צושלאָגען. פּאָליציי האָט צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

שטרייק פון די גאַזאָוניע-אַרבייטער

זאָל אויסברעכען אנהויב פון די צווייטע וואָך.

(ע) נעכטען 6 אָוועגד איז אין לאָקאַל פון דער גאַזאָווניע פאָרגעקומען אַ מיטינג פון די גאַזאָווניע-אַרבייטער אויף וועלכען עס איז אַרומגערעדט געוואָרען די לאַגע פון די גאַזאָווניע-אַרבייטער און וועגען דער פאָדערונג פון אַ הוספה. נאָך די דעבאַטען איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אַז אויב ביז שבת דעם 27 ד. ח. וועט די דירעקציע נישט געבען קיין ענדגילטיגען ענטפער וועגען דער הוספה פאָדערונג, וועט תיכף צונויפגערופען ווערען אַ גענעראַל-פערזאַמלונג פון די אַרבייטער און מאָנטאָג דעם 29 ד. ח. וועט פּראָקלאַמירט ווערען אַ שטרייק.

ווישניאָווא-גורער רב אדורכגעמאַכט אַ געלונגענע אָפּעראַציע.

(ג) נעכטען מיטאָג איז צורוקגעקומען קיין אַנרזשעיאָוו דער ווישניאָווא-גורער רב ר' משה'לע טויערמאַן, וועלכער איז צוליב זיין שווערער קראַנקהייט לעצטע משנים געוועזען געצוואונגען אַרויסצופאָהרען קיין ווינען אויף אַנ'אָפּעראַציע. ווי די אויסלענדישע דאָקטוירים האָבען פּערזענ-ליך דער פאַמיליע פון קראַנקען, איז די אָפּעראַציע געלונגען און זיי געבען האָפנונגען, אַז דער רב זאָל פּרוב פולשטענדיג געזונד ווערען.

דער געזונד-צושטאַנד פון חולה האָט בעת דער נסיעה זיך אַבער פערשלעכטערט אַזוי, אַז דער רב פיהלט זיך איצט זעהר שוואַך. ער געפינט זיך איצט אין ווישניאָווא-גורא.

פּערזענליכעס.

דער בעקאַנטער לאָדזער פּוילישער זשורנאַליסט וואָסינסקי פייערט איצט דעם 10-יעהריגען יובילעאום פון זיין זשורנאַליסטישער טעטיגקייט. ה' וואָסינסקי איז איינער פון די זעהר וועניג פּוילישע זשורנאַליסטען, וואָס אינטערעסירט זיך אויך מיט דער יודישער ליטעראַטור און פּרעסע און אין משך פון עטליכע יאָהר האָט ער גרינדליך זיך פערפאַלקאָמט אין דער יודישער און העברעאישער שפּראַך.

זייט דעם יאָהר 1923 פערנעמט ער דעם אַמט פון רעפערענט פון דער יוד. פּרעסע ביים לאָדזער מאַגיסטראַט. אינפאָרמירענדיג אויף אַנ'אָביעקטיווען אופן דו שטאָט-פערוואַלטונג וועגען אַלע ענינים וואָס זענען נוגע דעם לאָקאַלען יודישען לעבען.

קינדער אויף די זומער-קאָלאָניעס פון „טאָז“.

(:) היינט קומט צו פאָהרען פון דער זומער-קאָלאָניע קרזשיזשאַנקאַ די 3. פּאַרטיע קינדער, וואָס זענען אַרויסגעשיקט געוואָרען דורך דער געזעלשאַפט „טאָז“.

די פּאַרטיע בעשטעהט פון 2 הונדערט קינדער.

פרייטאָג וועט אַרויספאָהרען קיין קרזשיזשאַנקאַ די 4. פּאַרטיע, וואָס בעשטעהט אויך פון אַזאַ צאָהל קינדער.

ווער האָט נעכטען געוואונען אויף דער לאָטעריע?

12-טער טאָג פון דער ציהונג.

50000 זל. נמ' .48216

15000 זל. נמ' .19492

10000 זל. נמ' 24217 29865 .80039

5000 זל. נמ' 44159 45543 .78035

3000 זל. נמ' .28467

2000 זל. נמ' 21759 27074 75598 .83506

1000 זל. נמ' 6961 25496 33242 36619 41431 54451 59493 65732 69300 71548 77576 94789 100694 100886 101212 .102756

אומזיסט קען מען דורכלעזען די טאַבעלע פון די געווינסען פון דער איצטיגער 5-טער קלאַס 15-טער מלוכה-לאָטעריע טעגליך אָהן הפסקה פון 8 פריה ביז 7 אָוו. אין דער בעריהמטער גליקליכער גרעסטער און עלטסטער קאָלעקטור, עקזיסט. פון 1835

E. Lichtenstein i S-ka Warszawa

אין דער צענטראַלע פון דער קאָלעקטור

Marszałkowska 146

אָדער אין די אָפּטיילונגען פון דער קאָלעקט

Bielańska 3, Kr. Przedm. 37, Królewska 43, Królewska 39, Nalewki 42

ŁÓDŹ, Piotrkowska 72 gm. Grand-Hotelu

WILNO, Wielka 44, tel. 425.

לאָזען צו דער 5-טער קלאַס קען מען נאָך ביי אונז צוין בעקומען. די ציהונג דויערט ביז'ן 16-טען סעפּטעמבער ד. י. איינשליסליך. מיר צאָהלען אויס געווינסען, קרנ'ס און מיר טוישען אויס אויף נייע לאָזען.

עס איז אויך צו בעקומען לאָזען צו דער 1-טער קלאַס 16-טער מלוכה-לאָטעריע, צוליב דער פאָראויסגעזעהענער מעגליכקייט אז עס זאָל אויספעהלען, בעטען מיר וואָס שנעלער צו קויפען ביי אונז לאָזען.

פּרייזען פון די לאָזען:

$^1/_4$ לאָז 10 זל. $^1/_2$ לאָז 20 זל.

$^1/_1$ לאָז 40 זל.

די פּראָווינצער קענען איינצאָהלען דעם בעטראַג פאַר די לאָזען אויף אונזער קאָנטאָ אין פּ. ק. א.

פאַר וואַרשא 9,874

פאַר לאָדז 64,209

מיר רופען אייך צו קויפען אַ לאָז! הומן ק צר

די וועלט-בעריהמטע אינדישע פאַקירקע

TERFEN LAILA

אויסגעצייכענט מיט די גרעסטע דיפּלאָמען פון אַלע אַמעריקאַנישע מלוכות, אין דער ריין אַרום דער וועלט, וועט זיך אויפהאַלטען אַ פּאָר טאָג אין לאָדז.

TERFEN LAILA מאַדאַם

מיט דערציהט בעת איהר ביזאַוויטיגער ריין אויסערגעוועהנליכע פּעקטעסען און שטעהט איצט דאָ אין לאָדז צו דיספּאָזיציע דעם פּ. ט. פּובליקום אין גראַפאָלאָגיע און קונסט פון לעזען פון די האַנד (כיראָמאַנציע) אַנאַליזען פון כאַראַקטער, זאָגט פאָרויס די צוקונפט, געגענוואַרט און פערגאַנגענהייט, אַזוי פון די האַנד-ליניען ווי אויך פון שריפט, ערטיילט עצות אין תנאים-אַנגעלעגענהייטען א. ד. ג. בעקומט אָן פון ווייבער 10—1 און 15—18

Łódź, Piotrkowska 166, I piętro.

אַ קאָאָפּעראַטיווע באַנק ביי דער „אגודה“.

(א) נעכטען איז אויף אַ קאָמיטעט-זיצונג פון דער היגער „אגודה“ בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ קאָאָפּעראַטיוו-באַנק ביי דער „אגודה“.

ס'איז אויסגעקליבען געוואָרען אַ צייט-ווייליגע פערוואַלטונג, אין וועלכער ס'זיינען אַריין סענאַטאָר מענדעלזאָהן, נחמן שוואַרץ, יהושע בלאַהשטיין, טוביה צימרין א. א.

געראַטעוועט אַ יודיש קינד פון שמד

די קהלה גיט איבער דאָס קינד אין יתומים-הויז זגערזשער 40

(ג) אין שייכות מיט אונזער נעכטיגער ידיעה וועגען אונטערגעוואָרפענעם 3-יעהריגען יודישען מיידעלע ביים דריטען פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, דערוויסען מיר זיך, אַז די לאָדזער יודישע קהלה האָט זיך פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פון דאָזיגען אונטערגעוואָרפענעם יודישען קינד. די יודען וואָס האָבען זיך ביז איצט פערנומען מיט'ן יודישען מיידעלע האָבען נעכטען געבראַכט דאָס קינד אין דער קהלה אַריין. דאָס קינד איז דאָרט איבערגעבליבען אין רשות פון דער קהלה פערוואַלטונג.

די קהלה האָט בעשלאָסען דאָס קינד אָוועקצוגעבען צו ערציהען אויף איהר חשבון אינ'ם יתומים-הויז אויף זגערזשער 40.

מיידעל'שע „בר־מצוה'ס" אין וויען

גוי'אישע „בר־מצוה'ס" פאר יודישע מיידלעך זענען שוין אנ'אלטע מאדע.— א גט אין א ווינער געריכט לויט דעם יודישען דין.

פון מ. העניש (וויען).

די קאנפירמאציע (ביי די קאטאליקען הייסט עס „פירמונג"), איז אייגענטליך א רוין קריסטליך־רעליגיעזע צערעמאניע, וואס האט דעם צוועק, איינצואזהור'ן מיט דער וואקסענדער יוגענד די גלויבענס־שבועה און זי צו דערמאנען אן איהרע רעליגיעזע פליכטען.

ס'זענען אבער אויך פאראן יודישע קאנפירמאציעס, וואס קומען יעדעס יאהר פאר כמעט צו דערזעלבער צייט ווי די קריסטליכע. די יודישע קאנפירמאציע האט דאס טעמפעל־יודענטום מיט זיינע ראבינער־„נשמה־זארגער" איבערגענומען פון דער קריסטליכער קירך, און זי ווערט געפראוועט בלויז ביי דערוואקסענע מיידלעך, ווען זיי קומען אין עלטער פון א בוגרת.

די יודישע קאנפירמאציע איז א מין מיידעלשע בר־מצוה, וועלכע קומט פאר אין א בעשטימטען טאג אין טעמפעל, וואו ס'ווערען איינגעארדענט ספעציעלע גאטעס־דינסטען מיט ראבינער־פרעדיגטען און ארגעל־געזאנג. די פערזאמעלטע מיידלעך, אויסגעפוצט און אין א יום־טוב'דיגער שטימונג, הערען צום ערשטען מאל א רעליגיעזע דרשה וועגען אינהאלט און די אויפגאבען פון דער יודישער רעליגיע און לייגען אפ די גלויבענס־שבועה. געוועהנליך ווערען אויך זיי, לכבוד דעם טאג, בעשאנקען מיט מתנות, אבער דער יודישער קאנפירמאציע־יום־טוב איז אהן יעדע פאמפ און איז מעהר אינערליך ווי אויסערליך.

ווי געזאגט, איז די יודישע קאנפירמאציע א נאכמוסטער פון דער קריסטליכער קירך. און כאטש פון דעם יודישען שטאנדפונקט וואלט מען געמוזט זיין געגען דעם, ווייל דאס איז דאך די אמת'ע אסימילאציע, מוזען מיר, נעמענדיג אין בעטראכט די ספעציעלע לאגע פון דעם מערב־יודענטום, געפינען א גוט ווארט פאר דער יודישער קאנפירמאציע. מען דארף נישט פערגעסען, אז די גאנצע יודישע ערציהונג אין מערב, בעשטעהט אין דעם טרוקענעם רעליגיע, וואס די יודישע קינדער בעקומען אין די עפענטליכע שולען. דערצו מייסטענס פון אומפעהיגע און עם־הארץ'ישע רעליגיע־לעהרער. מעהר וויסען זיי נישט און זעהען נישט פון יודישקייט. מ'דארף זיך דערפאר נישט וואונדערן, ווען די מערב־יודישע יוגענט איז נישט פער־הארצעלט אין יודענטום און זי איז צו יעדער צייט גרייט, צו ווענדען דעם רוקען צום יודישען גלויבען. בפרט איז דאס דער פאל ביי דער מיידעלשער יוגענט, וועלכע ווערט בנוגע יודישקייט פערנאכלעסיגט. דאס יודישע לעבען איז פאר די יודישע מיידלעך טרוקען און פוסט, אהן אינהאלט און אהן אינטערעס. א פרוי איז בטבע סענטימענטאל און זי האט א רייכע פאנטאזיע. זי האט בפרט אין די יונגע יאהרען א שטארקען פער־לאנג נאך שעהנקייט און פאעזיע, און אזעלכע זעלישע איבערלעבענישען פון דער יוגענד־צייט בלייבען אפט דאס גאנצע לעבען איינגעקריצט אין זכרון. אמאל האט אויך דאס יודישע לעבען מיט מאנכע רעליגיעזע מנהגים און צע־רעמאניעס געקענט שפייזען די פאנטאזיע פון דעם יודישען קינד. אבער פון אט דעם יודישען לעבען איז אין דער היים נישט געבליבען קיין סימן, און אין שול אריין, וואוהין די עלטערען געהען איין מאל אין יאהר, אום יום־כפור, קומען זיי בכלל נישט. — ביי אזעלכע צושטענדען איז עס שוין גוט, וואס מ'האט איינגע־פיהרט די קאנפירמאציע, וועלכע גיט אויך די יודישע מיידלעך די געלעגענהייט צו א יודיש־רעליגיעזער צערעמאניע צו בע־זוכען דעם טעמפעל, צו הערען א דרשה פון א ראבינער וועגען די בעגריפען פון דער יודישער אמונה און וועגען די פליכטען פון דער יודישער פרוי א.אז.וו. עס איז קיין ספק נישט, אז פון דער מאדערנער מיידעלשער בר־מצוה ווערט אין דער צארטער מיידעלשער נשמה בלייבען עפעס, כאטש א גוטער אקארד, א ער־אינערונג. און ביי דער פוסטקייט פון דעם מערב־יודישען לעבען מוז מען זאגען—גם זו לטובה.

א גט אין געריכטס־זאל.

א קוריאז אין וויענער יודישען לע־בען. די וואך איז צום ערשטען מאל פארגעקומען אין וויענער געריכט א גט לויט דעם יודישען דין.

פארוואס דוקא אין געריכט און נישט אין בית־דין־שטוב? פשוט דערפאר, ווייל די יונגע פרוי פאני רויד האט בשום אופן נישט געוואלט נעמען קיין גט פון איהר מאן קארל און זי האט געמוזט געצוואונגען ווערען דערצו דורך דעם געריכט. איהר דארפט אבער נישט מיי־נען, אז די דאזיגע פרוי האט אזוי ליב געהאט איהר מאן, און אז ס'איז איהר אזוי שווער אנגעקומען זיך שיידען פון איהם. דוקא פערקעהרט, שוין אין דער ערשטער צייט נאך דער חתונה האט איהר מאן געמוזט איינזעהן, אז ער האט נישט געטראפען זיין רעכטען זיווג און, אז זיין ווייבעל גיט זיך אפ מיט אנדערע מענער. ער האט דערפאר טאקע נישט געמאכט קיין סך מערכות, און אנגעקלאגט זיין ווייב אויף א גט. דאס געריכט האט זיך איבערצייגט, אז דער מאן איז גע־רעכט און עס האט איהם אויפגעבונדען פון זיין פרוי.

פאר דעם געריכט און פאר'ן גאנצן איז דערמיט דער דאזיגער ענין געווען בעענדיגט, אבער נישט פאר דעם מאן און אויך נישט פאר דער פערצווייפעל־טער פרוי. דער מאן, אפילו א וויענער אגענט, האט דאך פערלאנגט, אז א חוץ דעם גוי'שען ריכטער זאל איהם אויך דער יודישער רב אויפבינדען פון זיין ווייב. דאס ווייבעל ווידער האט זיך בע־נוצט מיט דער „שוואכער זייט" פון איהר מאן, כדי ארויסצוקוועטשען געלט פאר די דריי־צעהן שורות. איינמאל איז דאס פאר־פאלק מושוה געווארען און איז זיך שוין אפילו צונויפגעקומען אין וויענער בית־דין־שטוב צום גט. אין דער לעצטער מינוט אבער האט די פרוי חרטה געהאט און נישט געוואלט אננעמען דעם גט. אין זיין גרויסער אויפרעגונג איבער דעם דאזיגען ארומפיהרען ביי דער נאז, האט דער גענארטער מאן ארויסגעכאפט א רעוואלווער און פאר די אויגען פון'ם בית־דין געשאסען אויף זיין פרוי. אויב נישט א גרויס, סע זאל זיין אנ'אלפן, אבי פטור ווערען פון איהר.

די שיסעריי האט אבער ניט גענוצט. די פרוי איז בלויז פערוואונדעט געווא־רען און איז אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל און דער מאן איז ארעסטירט געווארען. די צעשיידונג איז געווען בלויז א צייטווייליגע. דאן איז ווידער געקומען א לאנגע סדרה מיט קלאגען און פראצעסען, מיט פערהאנדלונגען און עקזעקוציעס—צום גט איז עס אבער נישט געקומען.

ערשט נאכדעם, ווי דער מאן האט גע־פועל'ט ביים געריכט, אז מ'זאל זיין פרוי ארעסטירען און זי אזוי ארום צווינגען אננעמען דעם גט, איז די פרוי מרוצה געווארען דערצו. דער רב מיט די עדות און אויך דער מאן און די אדוואקאטען פון ביידע צדדים זענען גע־קומען אין געריכט, וואו די גט־צערע־מאניע איז דורכגעפיהרט געווארען אין געגענווארט פונ'ם ריכטער.

—o—

אמבאסאדאר פאטעק

וועגען די פויליש־סאוועטיש'ע אונטערהאנדלונגען.

[illegible], 23 אויג. (פאט) אין „[illegible] פאסט" איז אפגעדרוקט א געשפרעך פונ'ם רעגנישען זשורנאליסט קארל בענהאלם מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר אין מאסקווע, פאטעק. מיניסטער פאטעק האט אין דעם דאזיגען געשפרעך ער־קלערט, אז אין צוזאמענהאנג מיט'ן אטענטאט אויף וואיקאוו איז נויטיג גע־ווען אויסצושליסען דעם דאזיגען ענין פון דעם גאנצען קאמפלעקס פון די פויליש־סאוועטישע אונטערהאנדלונגען. עס איז אנ'אמת גליק — האט דער אמבא־סאדאר פאטעק געזאגט — וואס דעם אטענטאט האט אויסגעפיהרט נישט קיין פאליאק. די פוילישע רעגירונג האט גע־ווארט אויפ'ן פראטעסט פון דער סאוועטען־רעגירונג און גלייך אויסגע־דריקט איהר בעדויערונג. די אונטערהאנדלונגען האבען געמוזט באלד איבערגע־ריסען ווערען און זענען ווידער אנגעקניפט געווארען ערשט נאכדעם, ווי דער ענין וואיקאוו איז ליקווידירט געווארען. די אונטערהאנדלונגען ווערען געפיהרט ווע־גען א זיכערהייטס־טראקטאט, וועגען א האנדעלס־טראקטאט און וועגען פער־ווירקליכען א גאנצע רייהע קאנווענציעס, וועלכע זענען שוין פריהער געשלאסען געווארען. ווייטער האט מיניסטער פא־טעק בעמערקט, אז דער זיכערהייטס־טראקטאט וואלט פאר פוילען געקאנט האבען א רעאלע בעדייטונג ערשט דאן, ווען אייראפא זאל אין דער גאנצער לענג פון דער ראטענישער מערב־גרענעץ בעקו־מען א גאראנטיע דורך שליסען אזעלכע טראקטאטען. ערשט דאן וואלט דער שלום געווען געזיכערט, וואס איז, אזוי פאר פוילען, ווי פאר גאנץ אייראפא דער יסוד פון פראדוקטיווער ארבייט.

קארל בענהאלם בעמערקט פון זיך, אז פון אמבאסאדאר פאטעק'ס ווערטער איז צו זעהן, אז אלע טראקטאטען צווישען פוילען און רוסלאנד וועלען פאר פוילען האבען נאר א פראוויזארישען כאראקטער אזוי לאנג, ביז זיי וועלען נישט פערברייטערט ווערען אויך אויף אלע באלטישע מלוכות.

—o—

סאקא און וואנזעטי זענען אונשולדיג!

דער אמת'ער מערדער געפינט זיך אין איטאליען.

בערלין. די „פאסישע צייטונג" האט פערעפענטליכט א סענסאציאנעלע מעלדונג וועגען ענין סאקא און וואנזעטי.

א רוסישער ארכיטעקט האט איבערגע־געבען אין דער רעדאקציע פון דער דער־מאנטער צייטונג פאלגענדעס:

אין די יאהרען 1919—1922 האט ער געוואוינט אין רוים אויף דער „וויא־מאנטאנא" גאס, וואו ער האט געהאט אן אטעליע. אין פעברואר 1922, ווען ער האט זיך געפונען אין רעסטאראן „מארא־נאנא" וואו עס פלעגען זיך צונויפקומען געוועהנליך קינסטלער, אינטעליגענטע ארבייטער א. ז. וו., האט זיין אויפמערק־זאמקייט צוגעצויגען א יונגערמאן, וועל־כער האט גערעדט האלב ענגליש און האט געשאסען מיט געלד. דער ארכיטעקט האט זיך מיט איהם צורעדט, און דער יונגערמאן האט זיך פארגעשטעלט אלס א טעמפער אנארכיסט־טעראריסט. ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז דער ארכי־טעקט איז א רוס, איז ער געווארען נאך מעהר אפענהערציג און דערציילט, אז פאר זיין אנטלויפען פון אמעריקא האט ער זיך בעטייליגט אין אן עקספראפריא־ציע און דערביי דערשאסען דערפאר מען 2 פערזאן; אלע אנטיילנעהמער אין דער עקספראפריאציע זענען אנטלאפען, נאר צוויי „רויטע קערלען" זענען דערווייל ארויסגעכאפט.

דער ארכיטעקט איז איבערצייגט, אז דער איטאליענער אנארכיסט האט דאס געמיינט סאקא'ן און וואנזעטי'ן.

אויף דער פראגע פאר וואס ער האט ביז איצט געשוויגען, האט דער ארכי־טעקט געענטפערט, אז ער האט אליין גע־לייענט, דאס סאקא און וואנזעטי זענען פערמ.שפט און נאך'ן אטענטאט אין שטאט מאסאטשוסעטס, און האט נישט געוואוסט אז דאס האנדעלט זיך וועגען באסטאן.

איבע'ן כמר פון דער דאזיגער סענסא־ציאנעלער ערקלערונג דאט זיך שוין די דייטשע פאליציי בעשעפטיגט און פערבינ־דונג מיט דער איטאליענישער.

דערווייל איז די עקזעקוציע פון סאקא און וואנזעטי שוין געווארען אויפגעשאבען.

—

לאדזשער טאגעבלאט

[illegible]

דער רעדאקטאר נעמט־אויף פון 6 ביז 7 אין אוונט.

„Lodzer Tageblatt", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: [illegible] 57, [illegible] 47.

עקסצעסען, גירושים און... „אונאדעס".

[illegible] פאר יעדע קלענסטע עולה, וואס ווערט לנבי אונז בעגאנגען גאנץ „צופע־ליג", הויבען מיר אויף אזא רעש און טומעל, אז די וועלט ציטערט אויף, מיר זענען בעלי גוזמא, איבערטרייבער, הגם פאקטיש, זענען מיר די בע־שיידענסטע. ווען בלוטיגע אנפאלען אויף פרידליכע יודישע איינוואוינער, ווען יודיש האב און גוטס ווערט צוראבירט און אונזערע לעבענס זענען הפקר, ווען די לעצטע מערדערליכע אקטען אויף אונזערע ברידער אין לימא און אין רומעניען ווערען דורך אונז בעצייכענט אלס עקסצעסען, זע־נען מיר מעהר נאה חי בעשיידען.

דערפאר האבען אבער אונזערע שונאים געווארנט, אז אויך דאס איינציגע געוועהר, וואס מיר פארמאגען: שרייען און פראטעסטירען, אז אויך דאס זאלען מיר מעהר נישט קענען.

כ'לאזט ווייטער, ווי ביז־אהער, די ווילדע כוליגאנעס אפטון זייערע מענדליכסטע שפיל. נאר ווען מ'איינטערווענירט ביי דער רעגירונג, ערקלערט זי גאנץ פייערליך, אז „די שולדיגע וועלען שטרענג בעשטראפט ווערען".

אמאל האט מען געלייענט שטיל און ביין, מ'זענען גאר היין עקסצע־סען נישט פארגעקומען, דאן האבען מיר ווייניגסטענס געקענט אפעלירען צו דער וועלט, זי זאל קומען און זיך איבערצייגען. איצט אבער, האבען די רעגירונגען אנגענומען א נייע טאקטיק, צו וואס לייקענען און האבען ביי זיך נסדר אויספארשונגס־קאמיסיעס. אז מ'קאן אלץ מאכען און בלייבען פאר דער וועלט כשר. אזוי האבען די רומענישע און די ליטווישע רעגירונגען נאה די לעצטע בלוטיגע עקסצעסען אין זייערע לענדער, זיך רייניגוואשען פאר דער וועלט, ערקלערענדיג, אז זיי וועלען אויספארשען די געשעהני־שען און די שולדיגע בעשטראפען. מיר מוזען צוגעבען, אז די דאזיגע נייע טאקטיק איז באליטיש קלוגער און אויסגעהאלטענער.

אויך די אונגארישע רעגירונג, וועלכע האט א דורכגעפיהרט א גירוש אויף הונדערטער יודישע פאמיליעס. א גירוש, וואס אונטערשיידעט זיך נישט לחלוטין פון די אונצעהליגע פריערדיגע גירושים, מיט וועלכע אונזער געשיכטע איז אזוי רייך, האט געפונען פאר נויטיג צו ערקלערען, אז דאס האט זי נישט געטון, חלילה, אויס אנטיסעמיטישע טעמים, נאר דער גירוש איז חל אויף אלע אויסלענדער. וועלכע זענען „צופעליג" לוימער יודען.

די רומענישע רעגירונג, איז אבער נאך ווייטער געגאנגען. כדי זיך אינגאנצען צו כשר'ן אין די אויגען פון דער וועלט, האט זי געשלאסען אנ'„אונאדע" מיט'ן רומענישען יודענטום.

מיר פוילישע יודען, וואס האבען שוין פערזוכט דעם טעם פון „אונ־גאדעס", ווייסען, וואס דאס בעדייט.

איצטער ווייסט מען דאך שוין נישט מאכען אפילו שרייען, אז מען רודפ'ט אונז, ווייל דערמיט ברעכט מען דאך די „אונגאדא". מ'מוז דאך זיין לאיאל...

אויב אונזערע פיינד בענוצען זיך מיט נייע קאמפס־מעטאדען געגען אונז, מוזען מיר אויך אויסשארפען אונזער פערזשאווערטע שתדלנות־געוועהר, און די „אונגאדא" איז אויך אזא מאדערניזירטע שתדלנות. דער קיום פאר אונזערע בירגערליכע און נאציאנאלע רעכט מוז זיין אנ'אפע־נער און שטאלצער און ער דארף געפיהרט ווערען מיט אלע מאדערנע מיטלען, אזוי ווי אונזערע פיינד בענוצען עס לנבי אונז.

בן משה.

נקמה־אקט איבער אנ'אגענט פון דער פאליטישער פאליציי.

דער אגענט שווער פערוואונדעט.—די אנפאלער נישט געכאפט

ווארשא, 23 אויגוסט (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) נעכטען צו־נאכטס ארום 10 אוהר האבען, די איינ־וואוינער פון הויז אויף לובעצקא 26, בע־מערקט, ווי פאר'ן הויז דרעהען זיך ארום 4 יונגע לייט, וועלכע זענען לויט זייער אויסזעהן געווען קריסטען און גערעדט צווישען זיך אויף פויליש. זיי האבען צווי־שען זיך געפיהרט א היציגען וכוח. מען האט געהערט, ווי איינער פון זיי האט זיך כמדר געהאלטען און איין פערטיידי־גען זיך, אז ער ווייסט פון גארנישט צו זאגען, ער איז אונשולדיג, ער האט קיינעם נישט פערשפירט א. אז. וו.

די פרויען, וואס זענען געזעסען אין הויף, האבען בעמערקט, ווי די 4 יונגע־לייט האבען זיך עפעס מיט אמאל ארויס־געשטופט אין טויער, אדער ווי דריי וואלטען עפעס מיט געוואלד ארייננעשטויסען א פערטען און תיכף האט זיך דערהערט א רעוואלווער־שיסעריי. גלייכצייטיג האט זיך געהערט געשריי: „שיסט נים, איך בין אונשולדיג".

באלד איז איינער אנידערגעפאלען אויף די שטיינער בעגיסענדיג זיך מיט בלוט. די וואס האבען געשאסען, זענען ארויסגעלאפען פון טויער אויף דער גאס ארויס און אנטלאפען אין צוויי פער־שידענע ריכטונגען. דער וואס איז אין טויער געפאלען פערוואונדעט, האט זיך באלד אויפגעשטעלט און ארייגעלאפען אין הויף און פון דארט אין דער לאנגער אפטיק, וואו ער איז ארויף אויפ'ן ערש־טען שטאק און געוואלט אריין אין א וואוינונג. געפינענדיג די טיר אפגעשלא־סען, איז ער ארויפגעלאפען אויפ'ן צווייטען שטאק און אריין אין דער וואוינונג נומער 12 פון קצב יעקב לאנגמאן. דארט איז ער אנידערגעפאלען בעוויסטלא־זיג זיך מיט בלוט. דער דערשראקענער האט זיך אנגערופען אלס דער 25־יעהריגער מארקעוויטש ראסטאצעקי (נישעצאלא 14). מיט וואס ער בעשעפטיגט זיך האט ער נישט געוואלט דערצעהלען. ער האט געבעטען, אז מען זאל איהם ראטעווען. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז ער האט בעקומען 3 קוילען 2 אין ברוסט־קאסטען און איינע אין דער רעכטער האנד. ער איז אין זעהר א שווערען צו־שטאנד אבגעפיהרט געווארען אין שפי־טאל רז. יעזוס. ווען מען איז איהם נאך 12 מינוט געקומען אויספרעגען אין שפיטאל אריין איז ער געלעגען אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד און ס'איז איהם דערנאך געווען אונמעגליך אויס־צופרעגען.

קיין אפיציעלע לעגיטימאציעס אלס אגענט פון דער פאליטישער פאליציי האט מען ביי ראסטאצעקי'ן נישט געפו־נען און ער זאל אויך נישט פיגורירען אלס מלוכה־בעאמטער. דאגעגען געהען קלאנגען, אז ראסטאצעקי איז געווען א קאנפידענט פון דער פאליטישער פאליציי.

די אנפאלער נאך די אנטלויפענדע האט קיין שום רעזולטאט נישט געגעבען.

די קלאנגען, אז מען זאל איהם הא־בען געשאסען אויף א קאמוניסטישע פער־זאמלונג אין הויז אויף לובעצקא 6, בע־שטעטיגען זיך נישט.

כוליגאנישער לאכאמאטיוו־פיהרער אין רומעניען

האט אויסגעפיהרט א אטענטאט אויף א צוג מיט יודישע פאסאזשירען.

פיל יודישע פאסאזשירען, דערונטער איינעגע לאדזער זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

ה' אראלף פעט פון גאליציען איז געווען אנ'עדות פון א מאדא'רישען אטענטאט, וואס א רומענישער לאקאמא־טיוו־פיהרער האט אויסגעפיהרט אויף א וואגאן, אין וועלכען עס זענען געפאהרען רייזענדע פון ארץ ישראל, דערונטער אויך ה' פעט.

די מעשה איז געווען אזוי:

„מיר זענען געפאהרען פון ארץ ישראל 120 יודען. דערצעהלט ה' פעט און מיר זענען געווען פערטיילט אין צוויי וואגא־נען. דעם 19־טען אויגוסט, 5 א זייגער נאכמיטאג, זענען מיר אנגעקומען אויף דער רומענישער גרעניץ־סטאציע בוזאו. דער נאטשאלניק פון דער סטאציע האט געהייסען דעם וואגאן פון די פיערע אויסקשטעלען אויף דער באהן־ליניע און האט ערקלערט, אז ביידע וואגאנען קען ער נישט לאזען פאהרען ווייטער, אז אלע 120 פערזאנען, וואס פאהרען אין ביידע וואגאנען, זאלען פאהרען אין איין וואגאן, וואס איז נאטירליך אונמעגליך גע־ווען.

אבער סוף כל סוף האט זיך דער נא־טשאלניק דאך געלאזט צורעדען, אז איין וואגאן זאל געשיקט ווערען מיט דעם ערשטען שנעלצוג און דער אנדערער מיט דעם צווייטען אבגעהענדיגען שנעלצוג.

איינער פון די לאקאמאטיוו־פיהרער האט בעקומען דעם בעפעהל, דעם מיט יודען אבגעזונדערטען וואגאן אוועקצו־שטעלען אויף א זייטיגער ליניע.

דא האט דער קריסטליכער כוליגאני־שער מאשין־פיהרער געפונען די געלעגענ־הייט זיך נוקם צו זיין אין די יודען און פאהרענדיג מיט'ן לאקאמאטיוו איז ער מיט א גאנג אנגעפאלען ארויפגעפאהרען אויף דעם וואגאן, וואס איז געווען אנגעפאקט פיל מיט יודען פרויען און קליינע קינ־דער, אז איינער האט אנגעהויבען פאלען איבער דעם אנדערען. לעדער זענען ארונטערגעפאלען, דער גאנצער באגאזש און קאפערלעך זענען ארויפגעפאלען אויף די מענשען און קינדער און 8 פערזאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

עס זענען פערוואונדעט:

1) יעקב פעגנבוים, ווארשא, זעלאזנא 29 — אין קאפ און פוס.

2) מלכה לעווין, לאדז זאוואדזקא־נאם 49, אין קאפ 3) און איהר מוטער רבקה לעווין אויסגעלענקט די האנד.

4) כשנדער זריל, בריסק־קאיאווסק, פערוואונדעט אין פוס.

5) דוד מינגם (קינד פון 3 יאהר) פון שערארדז (לאדזשער פאוויאט) אין קאפ.

6) דוד שפארער (3 יאהר אלט) פון טאמאשוב לובעלסקי — אין קאפ.

7) יחיאל פראנרעם (קינד 4 יאהר אלט) פון בענדין, מאלאכאווסקא 42, צעריסען דאס פנים און איינגעהאקט די ציינער.

8) חוה קופפערמאן, 14 יאהר אלט, בענדין, מעטאטער קאראל, אויסגעלענקט די האנד, חוץ דעם האבען א סך פרויען געחלש'ט.

צו די פערוואונדעטע איז באלד גע־קומען „גולע הילף" פון צוויי דאקטוירים. דער ערשטער איז געווען דער סטאציע־דאקטאר, א רומענער, וועלכער האט אין דער ערשטער מינוט זיך אפילו נישט צו־געאיילט מיט הילף פאר די פערוואונדעטע און ערשט נאך לאנגע קוועקלערייען האט ער פאר די פערוואונדעטע געבראכט הילף. א יודישער דאקטאר דר. סולי מעל־צער, וועלכער איז גראד געפאהרען אין צווייטער קלאס איז באלד גראד צו ער־מיילען הילף די אונגליקליכע און א דאנק איהם זענען די פערוואונדעטע באלד פערבאנדאזשירט געווארען, בשעת דער רומענישער סטאציע־דאקטאר איז באלד נעלם געווארען איבערלאזענדיג אלע אהן באנדאזשען און הילפס־מיטלען.

דעם מאשיניסט איז געמאלט געווא־רען א פראטאקאל, וועלכער איז איבערגעגעבען געווארען דער אויספארשונג.

—o—

וואָס מען קען זעהען אין אַ טאָג אין דער גרעסטער פילם-פאַבריק.

אין ניו-יאָרקער „טאָג" פערעפענטליכט דער בעקאַנטער שרייבער אָסיפּ דימאָוו אַ זעהר אינטערעסאַנטען אַרטיקעל וועגען דעם גרעסטען אייראָפּעאישען פילם-אַטע-ליער. אין דייטשלאַנד.

ער שרייבט:

אין „קנײַפּע" ביי נאַכט טרעף איך זיך מיט דעם בעקאַנטען רעזשיסאָר פון „אופאַ" הערר וועגדהאויזען. די „קנײַפּע", ד. ה. אַ קליין געמיטליך קאַפע-הויז, ווערט באַזוכט פון שוישפּילער, קינאָ-אַק-טיאָרען, שרייבער און קינסטלער.

מיר פּלוידערן פון אַמעריקאַ, פון האָלדקרוים און ליוביטש. ה' וועגדהאוי-זען איז אַ שעהנער, הויכער מאַן — מען זעהט באַלד — אַ געהויזגער אַמיציר-ער מאַכט מיר אַ אָנגענעהמען פאָרשלאָג — קומט, ביטע, אין „אופאַ" און בע-זוכט אונזער אַרבייט. איך דריק איהם די האַנד איך בין מעהר ווי צופרידען. „אופאַ" (אוניווערסאַל פילם אַקציאָנס-געזעלשאַפט) איז איינע פון די בעסטע קינאָ-פילם פּראָדוקציעס אין דייטשלאַנד די בעקאַנטעסטע פון אַלע אויסלענדישע פילמען אין אַמעריקאַ. עס איז גענוג צו דערמאָהנען, אַז אַזעלכע פּראָגרעסיווע פילמען ווי „וואַריעטע" און „מעטראָפּאָ-ליס" איז געמאַכט פון „אופאַ". דער אין האָליוואוד בעקאַנטער קינאָ-רעזשי-סאָר ליוביטש האָט אָנגעפאַנגען זיין קאַריערע ביי „אופאַ". דאָס זעל-בע איז אויך מיט עמיל יאַנינגס — נאָך טשאַרלי טשאַפּלין דער בעליבטסטער מאַן אין דער קינאָ-וועלט.

„אופאַ" האָט איהרע סטודיאָס אין אַ קליינער שטאָט נעבען בערלין — „נײַ באַבעלסבערג". דער וועג ליגט דורך דעם שעהנעם גרינוואַלד און צעלענדאָרף וועלדער, בוימער, גאָרטענס. אָט איז ראַ-טענאַו'ס ווילע, צוגעשלאָסען, פערהאַקט די פענסטער. די ווילע איז איצט אין די הענד פון דער דייטשער רעגירונג. אָט איז דער פּלאַץ, וואו ראַטענוי איז דער-מאָרדעט געוואָרען — אויף דעם וועג פון רינוואַלד קיין בערלין.

אָט איז „אופאַ". אַ מאָדנע בילד, צווישען פעלדער און וועלדער זעהען זיך אָן צעוואָרפענע הייזער, טורעמס, גאַ-סען אַמעליעס, און אַזעלכע מאָדנע זאַ-כען, וואָס מען ווייסט אַפילו נישט וואָס עס איז אַזוינס.

דער מויער עפענט זיך; מ'קען דאָך דעם טונקעל-גרינעם אַטאָמאָביל.

אַ שעהנער גרויסער הויף מיט גייע געבײַדעס. עטליכע מענשען בעקוקען אונז. עס קומט אַקעגען אַ זעהר הויכער מענש און מיר שטעלען זיך פאָר.

— ה' וועגדהאויזען איז איצט בע-שעפטיגט מיט „דרעהען" (פילמען) און האָט מיר געהייסען איך זאָל אייך אַלצ-דינג ווייזען, וואָס אייך אינטערעסירט.

מיין פאַטער רעדט צו מיר עפּיס אין רוסיש — און דאָ ווײַזט זיך אַרויס, אַז אונזער בעגלייטער קען גאַנץ גוט רוסיש. ער איז געווען אַן אָפיציר פון דייטשען גענעראַל-שטאַב אין מאָסקווע. איבעראַהויפּט מוז איך דאָ בעמערקען, אַז איך האָב געהערט אין „אופאַ" גאַנץ גע-נוג רוסיש און ווען איך וואָלט נור גע-האַט מעהר צייט, וואָלט איך אַביסעל יודיש אויך געקאָנט דערהערען.

אונזער שפּאַציר פאַנגט אָן. מיר געהען נעבען אַ קליין וועלדעל, איך זעה קלאָס-קעס, אָנגעשטעלטע מיט דראָט-הײַזלעך.

— מיר האָבען פריהער געהאַט דאָ אַ זאַמלונג פון חיה'ס. איצט האָבען מיר עס שוין נישט. נור אַ פּאָר זענען אונז געבליבען. אָט, למשל, איז אונזער בע-וואוסטער קאַטער „קאַזימיר" אַ זעהר גע-ליבטער קאַטער.

מיר בעגריסען „קאַזימיר'ן", וועל-כער מאַכט אין „אופאַ" אַ גאַנץ שעהן לעבען אַ פּאָר טריט און מיר זעהען צווישען די רואינען פון „מעטראָפּאָליס". עס האָט געקאָסט אַ פּאָר מיליאָן מאַרק אויפצובויען די אַלע שעהנע און פאַנ-טאַסטישע דעקאָראַציעס פאַר „מעטראָפּאָליס". גרויסע פאַנטאַסטישע הײַזער, מאַשינען, קירכען, גאַסען, טרעפּען — אַזעלכע, וואָס וועלען עקזיסטירען מיט הונדער-טער יאָהרען שפּעטער. אויב איהר ווילט זיך פערלאָזען אויף דעם פּראָפעטישען גײַסט פון די אינזשענירען, איצט אָבער זענען די געבײַדעס נישט אין דער צו-קונפט, נור אין דער פערגאַנגענהײַט: אויסגענוצט, פערלאָזען, איבערגעמאַכט.

מיר געהען אַרײַן אין די געהײַמניספו-פולע קאַטאַקאָמבען פון „מעטראָפּאָליס", וועלכע געפונען זיך טיף אין דר'ערד. אין דער אמת'ן אָבער זענען זיי גאָרנישט טיף און גאָרנישט מיסטעריעז, דער געוועהנליכער ווידער-שפּרוך צווישען לעבען און קונסט. פון די קאַטאַקאָמבען פון דער צוקונפט איז נור איין מינוט צו פּאַריז. איהר האָט עס נישט געגלויבט? יאָ, עס איז אַזוי. אין מיטען פעלד איז אויפגעבויט אַ פּאַ-ריזער גאַס — אַ קורצע, מען קען זי דורכגעהן ווייניגער ווי אין אַ האַלבע מינוט, מען קען אויך פון איהר מאַכען אַ בערלינער גאַס, אויב מען דאַרף: אַ פּאָר פערענדערונגען, אַנדערע אויפשריפ-טען און איהר זענט אין בערלין, אָדער אין רוים. נאָך פּאַריז — אַ אמת מאַטע-ריש דאָרף. צעבראָכענע און אָבגעברענטע — מיט אַ קינסטלערישע געמאַכט מויער. ווייטער — אַ שטאָט פון די צאַרישע צייטען. זעהר גוט און זעהר ענליך גע-מאַכט. אַ הויז, וואו עס וועט וואוינען אין קינאָ, אָבער נישט אין לעבען — דער טרויריג-בעוואוסטער אַנטיסעמיטי-שער גענעראַל דומבאַדזע.

מיר געהען ווייטער. אַ לאָזשע, אין וועלכער פויגעלעך געהען אַרום ביז די קני. דאָס איז דער שוואַרצער ים. דאָ שטעהט אַ שיף — נאָך נישט פערטיג, מען קלאַפּט צו אַ פּאָר קוימענס. דאָס איז פאַר דער נייער פילם, וועלכע מען „דרעהט" שוין: אַ בילד פון נײַ-רוסיש לעבען, נאָך דעם ראָמאַן פון איליאַ ערענבורג: „די ליבע פון דזשאַן נעי".

— ווילט איהר אַרײַן אין אונזער הויפּט-סטודיאָ?

— אוודאי וויל איך. — און מיר גע-העף אַרײַן. מען ערקלערט מיר: דאָס איז די גרעסטע קינאָ-סטודיאָ אין דער וועלט. האָליוואוד האָט נישט אַזעלכע גרויסע סטודיאָס — פערזיכערט מען מיר.

— און טאַקע עס איז גרויס: מאַנהעטען אָפּערא הויז קען דאָרט שפּאַצירען געהן. איין וואַנד קען אָבגערוקט ווערען און די סטודיאָ ווערט נאָך גרעסער. וואונ-דערזאַכען קומען פאָר אין דעם ריזיגען לאָקאַל: עס קומען און געהען אַוועק גאַנצע איזענבאַהנען, עס לויפען אויס-טאָמאָבילען, עס מאַרשירען סאָלדאַטען, עס פליהען עראָפּלאַנען.

— אַז מיר דאַרפען „צודרעהען" אַ סצענע, וואָס שפּיגעלט זיך אָב אין אַ בערלינער גאַס, מאַכען מיר דאָ אַ גאַס און דרעהען רוהיג דאָ. מיר האָבען נישט מורא פאַר קיין רעגען.

מען אַרבײַט אין יעדען ווינקעל: אַק-טיאָרען, סטאַטיסטען, רעזשיסאָרען, אַר-בײַטער. מ'קלאַפּט און מ'בויט און מ'האַקט — עס איז שווער זיך קאָנצענטרירען. אין מיטען האַקען און קלאַפּען ווערט „געדרעהט" (אַזוי זאָגט מען דאָ) אַ קאָ-מיש בילד, עס איז חמט און אַלע זע-נען מיד און מ'מאַכט און מ'פּאַבריצירט קאָמיזם.

ווײַטער פאַל איך אַרײַן אין געריכט-צימער און זעה די אמת'ע אַרבײַט פון „דרעהען". אונטער אַ ספּעציעל ליכט קוקען אַלע מענשען אויס טויט. בײַם ערשטען מאָמענט האָב איך זיך דער-שראָקען. איך טרעף דעם רעזשיסאָר, דר. וועגדהאויזען און זעה, ער האַלט בײַם שטאַרבען. אַזוי שלעכט זעהט ער אויס. אָבער דער שעהנער יונגערמאַן, דער העלד, וועלכער מײַנט, אַז ער האָט דער'הרג'עט אַ מענשען, אָבער ער האָט עס נישט, — וואָלט אויך בײַם שטאַר-בען, און דאָס מעדעל — די „יונגע סטאַר" — מײַנע אַנ'אַלטע בעקאַנטע — אויך. איך בערוהיג זיך און זעה דאָס „דרעהען". די סטאַטיסטען, וואָס זיצען דאָ פון פריה מאָרגען, כאַפּען זיך אויף פון שלאָף, מאַכען דערשראָקענע פּנים'ער און קוקען אין דער קאַמערע, דער יונגערמאַן, אַ בעוואוסטער שוישפּילער, לאָזט אַרונטער זײַן אָנגעשמירטען, זײַן אומשולדיגען קאָפּ און דאָס מעדעל שרײַט, אַ טראַגישע סצענע.

— וואָס איז עס אַזוינס? — פרעג איך.

— אַ נײַע פילם פון פעליקס האָלענ-דער, דעם פּראָפעסאָר פון „וואַריעטע". עס איז גענומען פון זײַן ראָמאַן „דאָס דערוואַכען פון דאַנאַלד וועסטהאָף". אָבער מיר וועלען ענדערען דעם נאָמען.

א שעה פאַר'ן טויט קושט אַ יודיש מעדעל דעם צלם.

אַ פּראָווינצער יודיש מעדעל שמד'ט זיך בעת דער גסיסה אין שפּיטאָל.

פון לעמבערג שרײַבט מען אונז:

אַ פערקווירדיגער פאַל איז דאָ פאָר-געקומען אין אַלגעמײַנעם שפּיטאָל. אַ יודיש מעדעל האָט זיך אַ שעה פאַר'ן טויט אָבגעשמד'ט און איז בעגראָבען געוואָרען אויפ'ן קריסטליכען בית-עולם.

די מעשה שטעלט זיך פאָלגענדיג פאָר:

אין דאָרף אוראָפּאַ בײַ סטשיזשי וואוינט אַ אָרימע יודישע משפחה מיט'ן נאָמען גליקשטיין, וועלכע האָט געהאַט דרײַ טעכטער. די עלטערע צוויי טעכטער זענען נאָך מיט יאָהרען צוריק אַוועק קיין לעמבערג, כדי דאָ צו זוכען פּאַר-נסה.

אין לעמבערג זענען זיי אַרײַנגעפאַ-לען אין אַ קריסטליכער סביבה. באַלד האָט איינע זיך געשמד'ט און חתונה געהאַט מיט אַ קריסט. אַ קורצע צײַט שפּעטער האָט זיך אויך די צווייטע שוועסטער געשמד'ט.

זײַט דאַן האָבען זיך די יודישע קרובים אָבגעזאָגט פון די צוויי משומדת'טעס, וועלכע האָבען איבריגענס נישט געהאַט קיין שום פּרעטענזיעס, אַז זײַער יודישע משפחה זאָל זיך מיט זיי חבר'ן.

מאַכט זיך אַ מעשה און זײַער יונג-סטע שוועסטער מלכה'לע ווערט שווער קראַנק. דאָס קראַנקע מעדעל האָט מען אַרײַנגעפיהרט אין לעמבערגער יודישען שפּיטאָל. אַזוי ווי די צוויי גע'שמד'טע שוועסטערן האָבען זיך דערוואוסט, אַז מלכה'לע ליגט אין לעמבערג שווער קראַנק, זענען זיי תיכף אַריבער אין אַל-געמײַנעם שפּיטאָל און האָבען אָנגעוועג-דעט אַלע מעגליכע מיטלען, כדי די אויסצוהײַלען. אָבער אַלע בעמיהונגען פון די שוועסטערן און פון די דאָקטוי-רים אָבצוראַטעווען מלכה'לעס לעבען האָבען נישט געבראַכט קיין רעזולטאַט. און ווען די דאָקטוירים האָבען ער-קלערט, אַז נאָך געצעהלטע טעג זענען איהר איבערגעבליבען צום לעבען, האָבען די משומדת'טעס בעשלאָסען נאָך פאַר'ן טויט אָבצושמד'ען זײַער קראַנקע שוועסטער.

און אַזוי איז עס טאַקי געווען.

ווען מלכה'לע איז שוין געלעגען אין גסיסה און קיין שום האָפנונג אויף אָב-צוראַטעווען זי פון טויט איז שוין נישט געווען, האָט מען געבראַכט אַ גלח, וועל-כער האָט דעם גוסס'דיגען מעדעל גע-געבען צו קושען דעם צלם און זי אָב-גע'שמד'ט.

אַ שעה שפּעטער איז מלכה'לע גע-שטאָרבען. דאַן האָבען זיך אויף די לעמ-בערגער מויערן בעוויזען קלעפּסידרעס, אין וועלכער מען האָט פערבעטען פרו-מע קריסטען זיך צו בעטײַליגען אין די לויה פון דער נאָך שווערע לײַדען פער-שטאָרבענער 30-יאָהריגער מאַריאַ גליק-שטײַן, וועלכע ווערט פון אַלגעמײַנעם שפּיטאָל בעפיהרט ווערען אויפ'ן קאַטאָ-לישען בית-עולם.

די גאַנצע אַמעריקאַנער אַרמעע איז שיער נישט אַרײַנגעפאַלען אין גע-פאַנגענשאַפט צו די דײַטשע.

בערנאַרד שאָו וועגען דער פּאָליטישער לאַגע און וועגען דער פערגאַנגענער וועלט-מלחמה.

דער בעריהמטעסטער ענגלישער שריפט-שטעלער, בערנאַרד שאָו, האָט אין אַן אינטערוויו איבערגעגעבען זעהר אינ-טערעסאַנטע, נאָך נישט בעקאַנטע פּרטים פון דער וועלט-מלחמה, און גלײַכצײַטיג אַרויסגעזאָגט אײַניגע אַריגינעלע בעדאַנ-קען וועגען דער איצטיגער פּאָליטישער לאַגע.

וועגען דער וועלט-מלחמה, האָט שאָו געזאָגט, זענען נאָך אַ סך זאַכען נישט בעוואוסט. אַזוי, למשל, ווײַס קײַנער נישט, אַז ס'זענען געווען צוויי טעג ווען אויפ'ן פראָנט האָט געהערשט אַ פול-שטענדיגע צומישונג, און נאָר אַ דאַנק די אַמעריקאַנער, וועלכע האָבען איבער-גענומען די אָנפיהרונג איבער די פראַנ-צויזיש-ענגלישע אַרמעען איז געלונגען אויסצומײַדען אַ קאַטאַסטראָפע.

אפילו די אַמעריקאַנער אַליין ווייסען נישט, אַז זײַער גאַנצע אַרמעע, וואָס האָט זיך געפונען אונטער פערשינגען, איז געווען אַרומגערינגעלט דורך די דײַטשען, און זיי וואָלטען זיכער אַרײַנ-געפאַלען אין געפאַנגענשאַפט, ווען מען וואָלט נישט בעצײַטענס אַדורכגעבראָכען דעם דײַטשען פראָנט.

בנוגע ענגלאַנד'ס פּאָזיציע אין כינע, האָט דער ענגלישער דראַמאַטורג גע-זאָגט: מיר קענען נישט פערלאָזען כינע אַזוי לאַנג, ווי מ'וועט אונז נישט פון דאָרט אַרויסוואַרפען.

מיר זענען אונגערעכט לגבי דער וועלט און בעזונדערס לגבי די כינעזער, אָבער מיר געפינען זיך אין אַזאַ לאַגע, אַז מיר קענען נישט פערלאָזען פרײַוויליג אונזערע פּאָזיציעס אין כינע.

די דאָזיגע לאַגע האָט שאָו פערגליכען צו איינעם, וואָס האָט צושלאָגען זײַן געגנער, און ער וויל שוין אַוועקגעהן, אָבער יענער האַלט איהם פאַר'ן גאַרגעל און פאָדערט ווײַטער צו שלאָגען זיך.

רעדענדיג וועגען דער ענטוואָפנונג, זאָגט שאָו: „דער פאַקט, אַז אונזערע פּאָליטיקער טראָגען די מאַסקע פון אי-דעאַליזם, אַזוי ווי ס'האָט עס געטון ווילסאָן בשעתו, דיסקרעדיטירט נאָר דעם אידעאַליזם אַלס אַזעלכען.

די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ איז געווען אַמעריקאַנישען-טעאַטער פון די דיפּלאָ-מאַטען. בכלל האַלט שאָו, אַז די פעלקער קענען איבערהויפּט נישט אַדורכפיהרען קיין שום ענטוואָפנונגען, און איבערדעם זע-נען זיי גרייט צו בעטײַליגען זיך אין כלערלעי ענטוואָפנונגס-קאָנפערענצען.

אויב די מענשען וועלען אַזוי גיך טון ווי זיי רעדען, האָט פערענדיגט שאָו זײַן בעטראַכטען, וועלען מיר נאָך דערלעבען צו אויסערגעוועהנליכע ענדערונגען אין כינע, רוסלאַנד און אַמעריקאַ.

—0—

דער קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

גענף, 22 אויגוסט (א.וו.) היינט איז פאָרגעקומען די פײַערליכע ערעפענונג פון'ם דריטען קאָנגרעס פון די נאַציאָנאַ-לע מינדערהײַטען, אין וועלכער עס נע-מען טייל זיך איבער 100 דעלעגאַטען, וואָס רעפּרעזענטירען 41 מינדערהײַטס-גרופּען. דעם קאָנגרעס האָט געעפענט דער פּרעזידענט פון'ם אָרגאַניזיר-קאָמי-טעט און יוגאָסלאַווישער דעפּוטאַט פון אַמאַליגען פּאַרלאַמענט ד"ר ווילפאַן, וועלכער האָט ערקלערט, אַז די גרויסע קאָנגרעס דערוויל נישט אַנגענומען ווערען. ווײַל צוליב דעם וואָלט מען בע-ראַטען אַנדערן דעם סטאַטוט. ווײַטער האָט ד"ר ווילפאַן אַנגעוויזען אויף זײַן רעדע, אַז איז אײַראָפּע וועט אַלץ שטאַר-קער דער אינטערעס צום פּראָבלעם פון די נאַציאָנאַלע מינדערהײַטען, וועלכע איז געוואָרען אַ פּראָבלעם פון'ם צוזאַ-מענלעבען פון די אײַראָפּעאישע פעלקער. צו סוף פון זײַן רעדע האָט דער רעד-נער אַפּעלירט צום אויפּאַלענדען געוויס-סען פון אײַראָפּע און אויפגעפאָדערט די נאַציאָנאַלע מינדערהײַטען צו פיהרען אַן אײַנהײַטליכע פּאָליטיק.

גאָלד, בלוט און פרויען.

אַ ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבער-לעבענישען און לײַדענשאַפטען.

(94-טע פאָרטזעצונג.)

הײַנט איז דער זעקסטער מאַי. די מאַגנאַטען פון גאַנץ עסטרײַך זענען זיך צונויפגעפאָהרען קײן בודאַפּעשט, כדי צו רעדען וועגען פערשידענע רעגי-רונגס-אָנגעלעגענהײַטען. גראַף מעראָס איז געווען דער פּרעזידענט פון דער בעראַטונג.

עס איז שוין געווען 6 אין אָוונד. גראַף מעראָס טוט זיך אָן, כדי צו פאָהרען צו דער פערזאַמלונג. פּלוצלינג האָט ער דערהערט עפּעס אַ ליאַרם בײַ איהם אין פאָדערהויז. ער האָט אָנגעקלינגען און האָט געפרעגט דעם דינער, וועלכער איז אַרײַנגעקומען:

— וואָס איז דאָרט פאַר אַ ליאַרם?

— עס איז עפּעס געקומען אַן אָרימע פרוי, וועלכע בעט, מען זאָל זי צולאָזען צו אײַך. מיר ווילען זי נישט אַרײַנלאָזען. זי זאָגט אָבער, אַז זי האָט אײַך צו דערצעהלען זעהר וויכטיגע זאַכען.

— לאָז זי אַרײַן! — האָט דער גראַף בעפוילען.

אין אַ מינוט אַרום איז סטאַסאַ אַרײַנגעקומען אין צימער. גראַף מעראָס האָט זי באַלד דערקענט. דאָס איז די זעלבע, וואָס האָט איהם דעמאָלט אויפ-געהאַלטען אין זײַן פאַמיליען-גרוב. ער איז געוואָרען שרעקליך בייז, וואָס די דאָזיגע פרוי וואַגט צו קומען צו איהם און שטערען.

— וואָס איז דאָס? — האָט ער אויסגערופען — ווי וואַגסטו צו קומען צו מיר אין פּאַלאַץ אַרײַן. ווײַסטו נישט, אַז איך קען דיך באַלד הײַסען אַרעס-טירען?

— דו וועסט עס נישט טון, שטאָלצער מאַגנאַט — האָט סטאַסאַ געזאָגט מיט אַ הײַזעריגע שטימע — ערשט הײַנט אין דערפריה האָט מען אָבגעהאַקט פון מײַן מאַן דעם קאָפּ און יעצט ווילסטו מיך אַרעסטירען? גיין, מאַגנאַט, דו וועסט עס נישט טון.

זי האָט עס געזאָגט אַזוי טרויעריג און אַזוי האַרצרײַסענד, אַז דער גראַף איז געוואָרען גערירט.

— וואָס פערלאַנגסטו, אַלזאָ, פון מיר? — האָט ער געפרעגט.

— איך וויל דיר עפּעס איבערגעבען.

דער אַלטער מאַן האָט געוואָרפען אויף איהר אַן אויספאָרשענדיגען בליק.

— זאָג מיר שנעל, וואָס דו ווילסט. איך האָב נישט קיין צײַט מיט דיר אַ סך צו רעדען — האָט דער גראַף געזאָגט.

סטאַסאַ האָט איהם דערלאַנגט אַ בריף. גראַף מעראָס האָט איהם האַסטיג אויפגעריסען און איהם אָנגעהויבען צו לײַענען. אין דער זעלבער מינוט האָט סטאַסאַ אַרויסגעכאַפּט פון בוזים אַ גרויסע פּאַטשײַלע, וועלכע איז געווען אײַנ-געוויקעלט און אײַנגענעצט מיט בלוט, און האָט זי אַרויסגעוואָרפען דעם אַלטען אויפ'ן געזיכט.

— דאָס איז מײַן מאַן'ס בלוט! — האָט זי אויסגערופען מיט איהר ווילדער, הײַזעריגער שטימע — ער איז געפאַלען דורך דיר, זײַן בלוט זאָל פאַלען אויף דײַן קאָפּ.

דער אַלטער מאַן איז געווען אַזוי איבערראַשט און די בעריהרונג פון פרישען, נאַר וואָס פערגאָסענעם בלוט איז איהם געווען אַזוי אונאַנגענעהם, אַז ער האָט געציטערט און נישט געקענט אויסרעדען אַ וואָרט.

— איך וואָלט דיך יעצט אין דער דאָזיגער מינוט געקענט טויטען — האָט סטאַסאַ ווײַטער געזאָגט — איך שטויס מיט אַ מעסער אין דײַן האַרץ און דו לעבסט נישט מעהר. איך וויל נישט אָבער, אַז דו זאָלסט שטאַרבען פּלוצלינג, אַז דו זאָלסט גאָרנישט לײַדען פאַר דײַן טויט. אָבהאַקען דעם קאָפּ, שטעכען אײַ-נעם מיט אַ מעסער איז גאָרנישט! דו וועסט לײַדען, אײדער דו וועסט שטאַרבען דו וועסט לײַדען זעהר פיל און זעהר לאַנג.

מיט די דאָזיגע ווערטער איז זי אַרויסגעלאָפען פון איהר צימער און פון דעם גראַפ'ס הויז. דער אַלטער מאַן איז געבליבען שטעהן פערשטײַנערט, דער-שראָקען, צעמישט און אויפגערעגט. עס איז פערגאַנגען אַ לאַנגע צײַט, אײדער ער איז געקומען צו זיך און איז געוואָרען אומשטאַנד אַראָבצוואַשען פון זיך דאָס פערגליוטיגטע טוך. ער האָט אָנגעקלינגען און צונויפגערופען זײַנע דינער.

— לויפט און כאַפּט די פרוי! זוכט זי! אַרעסטירט זי! איך מוז זי האָבען!

די דינער זענען אַוועקגעלאָפען אין אַלע זײַטען און האָבען געזוכט אין אַלע גאַסען, אין אַלע עקען פון דער שטאָט. אומזיסט! זיי האָבען גאָרנישט געפינען. זי איז אַרײַן, ווי אין וואַסער.

דער אַלטער גראַף מעראָס איז געווען בלײַך און אויפגערעגט. ער האָט זיך געהײַסען געבען אַ גלאָז שטאַרקען טאָקײַער און איז אַוועקגעפאָהרען צו דער פערזאַמלונג.

46-טער קאַפּיטעל.

אַרטור פאָן בעטיאַני איז שוין זײַט אַ געהעריגער צײַט געווען אין בודאַ-פּעשט. ער זיצט אין לאַנדראַט, האַלט לאַנגע רעדעס און אַלע הערען איהם אויס און זענען ענטציקט איבער זײַנע קלוגע אײַנפאַלען און זײַנע ריכטיגע בעמערקונגען און פאָדערונגען.

איין מאָל, ווען ער איז געזעסען אין זײַן צימער אין האָטעל און גע-טראַכט איבער זײַנע אָנגעלעגענהײַטען, האָט אַ לאַקײַ איהם געמעלדעט, אַז דער אַדוואָקאַט נאָוואַק וויל מיט איהם רעדען. אַרטור האָט געהערט, אַז אין בודאַ-פּעשט געפינט זיך אַ בעריהמטער אַדוואָקאַט מיט'ן נאָמען נאָוואַק. ער האָט איהם נישט געקענט. ער האָט איהם קײַנמאָל נישט געזעהן.

— פיהרט איהם אַרײַן! — האָט ער געזאָגט צום לאַקײַ.

אין אײַניגע מינוט אַרום איז דער אַדוואָקאַט אַרײַנגעקומען אין צימער. אַרטור האָט איהם אויפגענומען זעהר העפליך און האָט איהם געבעטען זיצען.

— איהר ווײַסט אײַך געוויס וואונדערן, וואָס איהר זעהט מיך בײַ אײַך — האָט דער אַדוואָקאַט אָנגעהויבען צו רעדען מיט זײַן מילדער, ווײכער און האַ-ניג-זיסער שטימע. איך האָב געמוזט צו אײַך קומען און אײַך דאַנקען דערפאַר, וואָס איהר האָט בעפאָדערט פון לאַנדראַט, מען זאָל שיקען אַ ביטע צום נײַעם קייזער, ער זאָל אַרויסגעבען אַ מאַניפעסט, אַז ער שענקט אַלע שטראָפען פאַר די פּאָליטישע פערברעכער. דאָס איז נישט מעהר ווי רעכט. איך בין זיכער, אַז דער לאַנדראַט וועט אָננעמען אײַער פאָרשלאָג און דער קייזער וועט געוויס טון, וואָס דער לאַנדראַט וועט פערלאַנגען.

— איך האָף עס אויך — האָט אַרטור געענטפערט — איך בין זיכער, אַז דער לאַנדראַט וועט עס פאָדערן פון דער רעגירונג. די פראַגע איז נאָר, ווי קייזער לעאָפּאָלד וועט בעטראַכטען די דאָזיגע פראַגע. קייזער יאָזעף דער צווייטער איז געווען אַן אַנדערער מענש, דעם נײַעם קייזער קענען מיר גאָר נישט.

— ווען דער קייזער וועט נאָכגעבען די דאָזיגע ביטע פון לאַנדראַט, דאַן וועט אײַער פאָטער, ווען ער לעבט נאָך, קענען צוריקקומען קײן אונגאַרן און וועט מיליכט צוריקבעקומען אַלע זײַנע גיטער.

אַרטור האָט איהם אָנגעקוקט מיט פערוואונדערונג.

(פאָרטזעצונג פאָלגט.)

לאָדזשער כראָניק.

נאַכט-דיזשור אין די אַפּטייקען.

היינט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטײ-קען: פּאַוולאַוויטשאַ פּעטריקאַווער 307, האַמבורגער גלובנאַ 50, גלאַזאַווסקי נאָ-רוטאַוויטש 4, שוואַקיעוויטש קאָפּערניק נאָס 26, פּאָרעמביע פּאַטאָרסקאַ 10, פּאַ-טאַש פּלאַץ-קאַשטשעלני 10.

שעפּט-הויז אַרבייטער בעקו-מען אַ הוספה.

(§) געשלאָסען האָט די וואַרשעווער וואָ-יעוואָדשאַפט אַ רעשטעטיגונג פון מיניסטער-יום אויף דער העכערונג פון די לוינען פון די שעפּט-הויז אַרבייטער אויף 15 פּראָצ.

1 מיליאָן מיט 300 טויזענד זלאָטיס האָט לאָדז היזק

פונם באַנקראָט פון דער לעמבערגער פירמע מאַרעל

(:) די לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע האָט לעצטענס געליטען אַ גרויסען שאָ-דען פון דעם באַנקראָט פון דער לעמ-בערגער פירמע מאַרעל, וועגען וואָס מיר האָבען שוין געמעלדעט מיט עטליכע וואָכען צוריק.

ווי מיר דערוויסען זיך איצט, בעטרעפט דער שאָדען, וואָס לאָדז האָט געליטען 1 מיליאָן און 300 טויזענד זל.

דאָס איז דער גרעסטער באַנקראָט, פון וועלכען ס'איז געטראָפען געוואָרען די לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע אין דער לעצטער צייט.

זשיראַנט מוז אויסקויפען אַ זשירירטען וועקסעל אויף 1200 דאָלאַר.

(א) זל. מאַרגוליעס האָט אַנגעקלאָגט אין קרייז-געריכט די פירמע „מאַכומאָ-ליאָ שנייער“ (אַקציען געזעלשאַפט) צו בעצאָהלען איהם 1200 דאָלאַר פון אַ וועקסעל, וועלכען די פירמע האָט זשירירט, ווען נים דער אויסשטעלער און נים זשיראַנט ווילען איהם נישט דעקען.

נאָכ'ן בעטראַכטען זיך מיט'ן כאַנצען ענין, האָט דאָס געריכט צוגעשפּראָכען מאַרגוליעס'ן 1200 דאָלאַר פון דער פירמע שנייער און זי מוז אויך בעצאָהלען פּראָצעס-קאָסטען און געריכטס-קאָסטען.

אָפיציעלער קאָמוניקאַט פון דער וואָיעוואָדזטווא

וועגען די וואַהלען צום שטאָט-ראַט.

אונטער'ן צייכען פון די וואַהל-הכנות.

(פּאַט) צוליב די כתירות'דיגע אינ-פאָרמאַציעס, וואָס זענען אין דער לעצ-טער צייט געדרוקט געוואָרען אין דער לאָדזשער פּרעסע מכח די וואַהלען צום שטאָט-ראַט, קאָמוניקירט אונז די וואָיע-וואָדזטווא פאָלגענדעס:

1) אויפ'ן סמך פון פּאַר. 4 פון וואַהל רעגולאַמין פון 25. מאַי 1927 האָט די וואָיעוואָדזטווא פאַראָרדענט אין אַ רעס קריפּט פון 19. ד. ח. דורכצופיהרען נייע וואַהלען צום לאָדזשער שטאָט-ראַט, צוליב דעם, וואָס זיין געזעצליכע קאַדענץ, וואָס איז פאַרגעזעהן אין דעקרעט וועגען די וואַהלען צו די שטאָט-ראַטען פון 13 דע-צעמבער 1918, האָט זיך פאַרענדיגט.

2) די פאַראָרדנונג וועגען דורכפיהרען נייע וואַהלען דאַרף מען נישט אינטערפּרי-טירען מיט דער פונאַנדערלאָזונג פון שטאָט-ראַט אין דערמיט גופא קען אין געגענוועלעם פאַל נישט אָנגעוועגדעט ווער-רען דער 66 אַרט. פון דעקרעט וועגען די שטעטישע זעלבסטפערוואַלטונגען פון 4. פעברואַר 1919.

3) גלייכצייטיג מיט'ן איבערשיקען צום מאַגיסטראַט די איבערגעדרוקטע פאַראָרדנונגען וועגען דורכפיהרען וואַה-לען צום לאָדזשער שטאָט-ראַט, האָט די וואָיעוואָדזטווא אין הסכם מיט'ן וואַהל-רעגולאַמין זיך געווענדעט צו פּרעזעס פון קרייז-געריכט אין לאָדז מיט דער בקשה צו בעשטימען אַ פאָרזיצענדען פון דער הויפּט וואַהל-קאָמיסיע.

נוגע רופט דער מאַגיסטראַט און רעגי-רונגס-קאָמיסאַריאַט אַלע לאָדזשער הויז-בעזיצער אַנצוהייבען פון 26. אויגוסט, ד. ח. פון היינטיגען פרייטאָג אָן צו קו-מען אין די געהעריגע פּאָליציי-קאָמי-סאַריאַטען כדי אָבצונעמען בלאַנקעטען וועלכע ס'זאָלען ענטשפּרעכענד אויסגע-שריבען ווערען (לויט די אָנווייזונגען פון דער צווייטער זייט בלאַנקעט) די נעמען פון וואַהל-בערעכטיגטע בירגער, וואָס וואוינען אין יעדען הויז. די אויסגעפיל-טע בלאַנקעטען דאַרפען אָבגעגעבען ווע-רען אין די פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען ביז'ן 30 ד. ח. 2 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

די ערשטע זיצונג פון דער הויפּט-וואַהל-קאָמיסיע

(ע) די וואָיעוואָדזטווא האָט בעשטימט אַלס איהרע פאָרשטעהער אין דער הויפּט וואַהל-קאָמיסיע דעם סטאַ-ראָסטאַ ושעוסקי, דעם נאָמעסטניק פון דער אַדמיניסטראַציע-אָבטיילונג אין דער וואָיעוואָדזטווא ה' דיכטאַלעוויטש, און שעף פון אַגראַר-אָבטיילונג ה' שאַס-צאָק.

היות אויך דער מאַגיסטראַט זאָל היינט בעשטימען זיינע מיטגלידער אין דער קאָמיסיע, איז דעריבער מעגליך, אַז צוזאַמען עווענטועל מאָרגען זאָל פאָר-קומען די ערשטע זיצונג פון דער קאָמי-סיע, וואָס וועט אין דער ערשטער ריי האָבען צו ערלעדיגען אַ ווירטשאַפט-ענין, דהיינו, דאָס שאַפען פון ראַיאָן-וואַהל-קאָמיסיעס, אין וועלכע עס זאָלען אויך אַריינגעהן צו 5 בירגער אין יעדער קאָמיסיע. דער ענין איז בעזונדערס רע-ריבער פערוויקעלט, ווייל די פאַרשרייפ-טען ענטהאַלטען נישט קיין אָנווייז אויף אַ געוויסען מיטאַרבייט פון די בי-רגער אין די וואַהל-קאָמיסיעס.

הויז-בעזיצער דאַרפען זיך מעל-דען אין די פּאָליציי-קאָמיסאַר-יאַטען וועגען רשימות פון די וועהלער.

(ג) אונטער די מויערן פון אַ גויער פּילאַט איז געלעשען נאָכמיטאָג פּאָגאַ-דערגעקלעפּט געוואָרען אַ פאַראָרדנונג פון רעגירונגס-קאָמיסאַר, ה' אושיצקי אין וויצע-פּרעזידענט ה' וואָיעוואָדזקי, וועלכע פערופען זיך אויפ'ן אַרטיקעל 10 פון דער פאַראָרדנונג פון אינערן-מיניס-טעריום פון 24 מאַי 1927, וואָס ענגט-האַלט דעם רעגולאַמין פון די שטאָט-ראַט וואַהלען. אין דער האָזיגער פאַראָרד-

בלאָק פון אַלע דייטשע פּאָליטישע פּאַרטייען.

(ב) די פאָרשטעהער פון דער דייט-שער בירגערליכער פּאַרטיי און דער דייטשער פאָלקס-פּאַרטיי האָבען אַנגע-האַלטען אַ קאָנפערענץ, אויף וועלכער ס'איז נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע בע-שלאָסען געוואָרען, אַז ביידע פּאַרטייען וועלען צו די וואַהלען אַרויסשטעלען איין ליסטע.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו שטרעבען צו קאָנסאָלידירען אַלע דייט-שע פּאָליטישע גרופּירונגען אין לאָדז, כדי נישט צו דערלאָזען צו קיין צעשפּלי-טערונג פון די דייטשע שטימען. צו דעם צוועק וועלען זיך די דייטשע בירגערלי-כע פּאַרטייען ווענדען מיט אַ בריף צו דער דייטשער סאָצ. אַרבייטס-פּאַרטיי וועגען אַ געמיינזאַמער וואַהל-אַקציע. אין בריף איז אַנגעגעבען אַ ענדגילטיגער טערמין אויף אַ ענטפער.

בעת פון אַלטען שטאָט-ראַט פאַר נוצ-לאָז. אויב אַ זיצונג וועט פאָרקומען וועט זי טראָגען אַ ריין דעמאָנסטראַטיווען כאַ-ראַקטער. אַזוי וואָלט זיך יעדענפאַלס אין אַזאַ זיצונג נישט בעטייליגט.

עטליכע יודישע פּאַרטייען פאַר שאַפען אַ נאַציאָנאַלען בלאָק.

(ג) מיר האָבען געלעזען מיטגעטיילט, אַז אין דער וואוינונג פון ראַטמאַן י. מ. ביאַלער האָט געזאָלט געלעזען פאָרקומען אַ זיצונג פון פאָרשטעהער פון די יודישע בירגערליכע נאַציאָנאַלע פּאָליטישע פּאַר טייען אין לאָדז, כדי אַרומצורעדען די פראַגע וועגען שאַפען און אונזער שטאָט אַ נאַציאָנאַלען בלאָק צו די קומענדיגע וואַהלען צום נייעם שטאָט-ראַט.

צוליב דעם, וואָס ראַטמאַן ביאַלער איז ערנסט קראַנק געוואָרען, איז די זי-צונג וועגען דעם ענין אָבגעלעגט געוואָ-רען אויף היינט אָדער מאָרגען. ווי ראַט-מאַן ביאַלער פערזיכערט אונז, האָט לאָדז פיעלע שאַנסען צו האָבען צו די איצטיגע שטאָט-ראַט וואַהלען אַ נאַציאָ-נאַלען בלאָק. פאַר דעם זאָגען זיך אַרוים אַלע נאַציאָנאַלע פּאָליטישע עסקנים.

פאַר איבערשרייבען די וואַהל-ליסטעס 7 זל. טעגליך.

(ע) אין די נאָהענטסטע טעג וועט דער מאַגיסטראַט פערעפענטליכען אַ מעלדונג וועגען 100 אָנגעשטעלטע, וואָס וועלען זיין בעשעפטיגט ביים שרייבען די וואַהל-ליסטעס. זיי וועלען בעקומען פאַר 7 שעה אַרבייט טעגליך צו 7 זל. די אָנגעשטעלטע וועלען מוזען האָבען אַ שיינע און ריינע האַנטשריפט.

היינט וועט בעקאַנט ווערען צי דער טערמין פון די שטאָט-ראַט-וואַהלען וועט אָפּגעלעגט ווערען.

(ג) ראַטמ. ה' ל. האַלענדערסקי, וועל-כער האָט אַלס מיטגליד פון דער פּועלי-ציוניסטישער דעלעגאַציע געהערגעלמען אָנ'ס נאָמען פון פ״צ-ען וואַהל קאָמי-טעט אונטערוועגירט אין דער וואָיע-וואָדזטווא מכח ענדערן דעם טערמין פון די וואַהלען צום נייעם שטאָט-ראַט פון 9. אָקטאָבער אויפ'ן טאָג פון 23. אָקטאָ-בער — האָט געלעזען בעזוכט דעם ווי-צע-וואָיעוואָדע ה' לעוויצקי און ביי איהם געבעטען אַ תשובה, וועלכע איז צוגעזאָגט געוואָרען אויף געלעזען.

אין דער וואָיעוואָדזטווא האָט מען דעם ראַטמ. האַלענדערסקי ערקלערט, אַז צוליב פאָרמעלע און טעכנישע טעמים, איז געווען אוממעגליך אויף געלעזען, דינסטאָג, אַנצונעמען אַ רעזשירונגער בעשלוס וועגען ענדערן דעם טערמין פון די וואַהלען צום נייעם לאָדזשער שטאָט-ראַט. דער ענדגילטיגער ענטפער זאָל דעם פּועלי-ציוניסטישען וואַהל-קאָמיטעט געגעבען ווערען היינט, מיטוואָך.

פערטרויליכע פאַר-וואַהל-בעראַטונגען פון נ. פ. ה. לעוויצאַ.

(§) ווי מיר דערוויסען זיך קומט היינט פאָר אַ פערטרויליכע זיצונג פון נפ"ר לעוויצאַ וועגען דער וואַהל-קאַמפּאַניע. רעפ. וואַשקיעוויטש, וואָס האָט געזאָלט קומען די וואָך קיין לאָדז, וועט ווייניג אוים קומען ערשט אויף די נייע וואָך.

צי וועט פאָרקומען אַ זיצונג פון אַלטען שטאָט-ראַט?

(§) אין צוזאַמענהאַנג מיט די קלאַגע-געגען וועגען צונויפרופען אַ זיצונג פון אַל-טען שטאָט-ראַט, האָט ראַטמאַן ראָפּאַל-סקי ערקלערט פאַר אונזער מיטאַרבייט-טער, אַז ער האַלט דאָס פאַר אַ אַבסורד, אויב אַזאַ זיצונג זאָל פאָרקומען, וואָס וואָלט מען געקענט זאָגען וועגען דער עהרע פון אַזאַ ראַטמאַן, וואָס וואָלט גע-קומען אויף אַזאַ מין בעגרעבעניש-צערע-מאָניע. אַך האַלט די ווייטערדיגע אַר-

צו די יודישע עלטערן!

די פערוואַלטונג פון גימנאַזיום (מיט די רעכט פון רעגירונגס-גימנאַזיעס) פון ה' שאָסיו, האָט זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו ערמעגליכען די ווייניג בעמי-טעלטע עלטערן צו געבען זייערע קינדער די נויטיגע בילדונג אין דעם גימנאַזיום, דעריבער וועט דער שכר למוד זיין צוגענגליך פאַר אַלע שיכטען פון די יודישע בעפעלקערונג. אונבעמיטעלטע, אָבער פלייסיגע שילער האָבען די מעגליכקייט צו בע-קומען דאָ די גרעסטע הנחות פון אָבצאָהלען דעם שכר למוד. די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום (פּיעטריקאָווער 18) ערטיילט אינפאָר-מאַציעס טעגליך (אויסער שבת) פון 10 ביז 1 און פון 5 ביז 7 נאָכמ. 3324

Przezorna gospodyni używa tylko mydła
Jeleń-Schicht"
Tanie przez swą wydajność

אַ „בעל-הבית'ישער” יונגערמאַן,

וואָס אַנטלויפט צומאָרגענס נאָך דער חתונה און געגאַרט אויס אַ צווייטע נדה.

דאָס צווייטע ווייב לאָזט דעם „פויגעל” אַרעסטירען.

(ג) אין לאָדז איז פאַרהאַן אַ זוהנדעל פון אַ בעל-הבית'שער משפחה, אַלעדיג-געזעהר, וואָס איז אַ מסוכנדיגער פרויען-פאַנגער.

עס דער לעדיג-געהער, וואָס הייסט בן-ציון האָט מיט עטליכע יאָהרצוריק חתונה-געהאַט מיט אַ מיידעל פון אַ בעל-הבית'י-שער משפחה פון לאָסק. צומאָרגענס נאָך דער חתונה האָט דערזעלבער בן-ציון, ווי מען רופט איהם, „ענטדעקט” אַז זיין ווייבעל איז נישט קיין ערענטליכע און ר'האָט געזוכט אַ תּנאָ צו גט'ן זיך. די יונגע פרוי, וועלכע איז באמת געווען באַט די נשמה שולדיג האָט פון גט'ן-זיך נישט געוואָלט הערען. צוליב וואָס אין שווב האָט זיך אָנגעהויבען שאַרפע מחלוקת'ן ביז בן-ציון איז אַנטלאָפען פון

ווייבעל, וועלכע איז געבליבען וואוינען אין לאָסק. דער איידעלער יונגערמאַן ווילענדיג פּטר'ן דאָס ווייבעל, האָט גענומען זוכען צו דעם כל-צרלדי מיט-לען. אַזוי למשל האָט ער צונויפגענומען אַ חברה וואוילע יונגען, זיי געגעבען צו עסען און צו טרינקען און אַריבערגע-שיקט קיין לאָסק. אַז זיי זאָלען כאַפּען זיין פרוי אויף דער „ווענטקע”... דער מאָגס'ער איינמאַל האָט זיך אָבער נישט איינגעגעבען. האָט זיך ה' ר. דעריבער מייאש-געווען, האָט זיך אויף פּעסט בע-זעצט אין זיין חיים-שטאָט לאָדז; וואו ער האָט זיך אין איינוועגס זיך איינגע-שאַפט אַ „קאָכאַנקע”, מיט וועלכער ער האָט געלעבט אַ גוטען טאָג...

מיט דער צייט האָט זיך אויסגעלאָזט ביי בן די אַרבעט, ס'איז געוואָרען וואָס אַ טאָג ערגער און ער האָט בעשלאָסען אַוועקצופאָהרען פון לאָדז. ער האָט דע-ריבער גענומען קלויבען אביסעל געלד און איז געפאָהרען קיין קאַטאָוויץ און דאָרט חתונה-געהאַט צום צווייטען מאָל. דערביי האָט איהם די צווייטע געזעצלי-כע פרוי בעקליידט און בעגעהט און געגעבען אין דער טאַש אַריין 75 דאָ-לאַר צו האַנדלען, אָבער אַנשטאָט זאָר-גען אויף פּרנסה, איז דער חברה-מאַן געפאָהרען קיין לאָסק צום ערשטען ווייב. בינו-לבינו האָט די קאַטאָוויצער פרוי וועגען דעם מאַנ'ס שווינדעל מיטגעטיילט דער פּאָליציי, וועלכע האָט דעם אוצר געזוכט אין לאָדז. אין לאָדז איז מען געוואויר געוואָרען, אַז דער תכשיט גע-פינט זיך אין לאָסק, איז מען צו איהם אַוועק און דאָרט צושטערט בן-ציון'ס גליק: ער איז אַרעסטירט געוואָרען.

בקרוב זאָל געגען דעם פּראַפּעסיאָנעל-לען חתונה-האָבער פאָרקומען אַ פּראָצעס אין לאָדזשער קרייז-געריכט.

לאָדזשער „התאחדות”-דעלעגאַ-טען צום קאָנגרעס.

דער מיטגליד פון גרויסען ציוניסטי-שען אַקציאָנס-קאָמיטעט סיים-דעפּוטאַט א. לעווינסאָן ווי אויך דער וויצע-פאָרזי-צענדער פון לאָדזשער „התאחדות” ד"ר אריה טאַרטאַקאָווער זענען היינט אין דער פריה אָבגעפאָהרען אַלס דעלעגאַטען צום 15. ציוניסטישען קאָנגרעס. גלייכ-צייטיג וועלען זיי זיך אויך בעטייליגען אין דער V. וועלט-קאָנפערענץ פון „התאחדות”, וואָס עפענט זיך מאָרגען אין באַזעל ווי ס'איז פאַראויסגעזעהן לויט די ידיעות פון וועלט-פערבאַנד פון „התאחדות” וועט די קאָנגרעס-פראַקציע התאחדות — הפועל הצעיר בעשטעהן פון 35 דעלעגאַטען.

זאַל פילהאַרמאָניע

20 נאַרוטאָוויטשאַ 20

נאַסטראָלען פון די בעליבטע אַמעריקאַנער געסט

אַנאַ און היימאַן יאַקובאָוויטש

היינט, מיטוואָך, דעם 24-טען אויגוסט ד. י. 9 אָוונד

פּאָפּולערע פאָרשטעלונג | פון 80 גר. ביז 2.50 | צו ביליגע פּרייזען

ווערט געשפּילט דער לאַנג - ערוואַרטעטער שלאַגער, וועלכער איז געשפּילט געוואָרען אין אַמעריקאַ אַ סך סעזאָנען מיט'ן גרעסטען סוקסעס — — — —

די פוילישע חתונה פון טאָמאַשעווסקי.

אין 10 בילדער מיט געזאַנג טענץ

הויפּט-ראָלען: שמנדריק—אַנאַ יאַקובאָוויטש. יאַקאַ ציגיינער פידלער—היימאַן יאַקובאָוויטש.

20 נומערן געזאַנג. גרויסער מענער און פרויען כאָר. כאָר געזאַנג פון 12 קליינע יונגלעך. גרויסער דאַמען-באַלעט אונטער דער ליטונג פון ליבאָוויטש. גרויסער אָרקעסטער אונטער דער ליטונג פון י. רוביז.

אַנאָנס! פרייטאָג, ד. 26-טען 9 אָוונד אַנאָנס!

די גרינע כלה

לעבענסבילד אין 4 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון סיגאַל

רעזשיסירט דורך היימאַן יאַקובאָוויטש.

הויפּטראָלען נעלדעלע—אַנאַ יאַקובאָוויטש. זעליג—ה. יאַקובאָוויטש

ס'ענסעמבל: אסתר זעווקינא און ישראל בירנבוים (פון ריגאַ) פרויען: בעזמאַן מאַכאַראָווסקאַ, פעדערמאַן. מענער: אַריעל, אייזענבערג, באַלבירסקי, האַמבורגער, מאַכאַראָווסקי, ניימיר, פּאָליאַנסקי און צחליך.

רעזשיסער-פיהרער: בעזמאַן. בינע-מייסטער: מאַכאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין קאַסע.

קופּאָן № 83

אויף אומזיסטע יורידישע עצות.

דער בעזיצער פון'ם דאָזיגען קופּאָן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.

גילטיג היינט, מיטוואָך, ד. 24. אויגוסט פון 8—9 אָוו.

אָפּהאַנדלונגען פון דער בריליאַנטען-גנבה.

עטליכע טײַערע בריליאַנטען האָט דער אַפּעריסט פאַרטאַכלעוועט. — ווי אַזוי פּאָליציי איז געפאַלען אויף די שפּורען פון די באַהאַלטענע בריליאַנטען.

(:) אין צוזאַמענהאַנג מיט די אין לאָדז אַנטדעקטע בריליאַנטען, וואָס זענען צונױפגעגנב'עט געוואָרען בײַ די פּאַריזער יובעלירען-פירמע, דערוויסט מען זיך, אַז ניט אַלע בריליאַנטען זענען געפונען געוואָרען אין מאַגאַזין פון דער האַנדעלס-באַנק. לעת עתה וויל דער אַלטער רוטמן ניט אָנגעבען, וואו די פעהלענדע בריליאַנטען געפינען זיך.

אויף די שפּורען פון די באַהאַלטענע בריליאַנטען איז די פּאָליציי צופעליג געפאַלען מחמת רויטמאַן האָט אין תחלת באַהויפּטעט, אַז די בריליאַנטען האָט ער באַהאַלטען בײַ זײַנע קרובים אין ווילנא, נעת די פּאָליציי איז אָבער דאָרט אַרויף געקומען, האָט זי געפונען דעם שליסעל פון מאַגאַזין און אַ שײַן פון דער האַנדעלס-באַנק.

די פּאָליציי באַמיהט זיך איצט צו דערגעהן, וואו די איבעריגע בריליאַנטען זענען אַהינגעקומען. עס איז מעגליך, אַז רויטמאַן האָט זיי פאַרקויפט בעת ער האָט געוואוינט אין בודאַפּעשט.

יעקב בער בן נתן גוטמאַן פון יעזעוו
איבערגעלאָזט דאָס ווײַב אַלס עגונה
און קלויבט זיך חתונה האָבען אין לאָדז.

(ג) דער לאָדזשער ראַבינאַט האָט דערהאַלטען אַ בריף פון יעזשאָווער רב ר' יוסף אַלפּערט, וועלכער מעלדעט אַז דער דאָרטיגער יודישער אײַנוואוינער יעקב בער בן נתן גוטמאַן האָט חתונה געהאַט אין יעזשאָוו און אַוועקגעוואָרפען דאָס ווײַב אַלס פאַרסטע עגונה. צווישען פּאָר-פּאָלק איז אין זײַן צײַט שוין געווען אַ דין-תורה. דאָס בית-דין האָט דאַן גע'פּסק'ענט, אַז יעקב בער גוטמאַן זאָל דער פרוי געבען 600 זלאָטעס, וועט זי אים גט'ען. ער האָט אָבער גענומען געוואָלט מקיים פּסק-זײַן און איז נעלאָפען פון לאָדז, וואו ער האָט געוואָלט אַ שידוך טון.

דער לאָדזשער ראַבינאַט וואָרענט די רבנים, וועלכער האָט זיך אײַנגעשטעלט דעם דערמאָנטען „תּלמיד“ פאַר אַ חתן, זאָל זיך היטען פאַר חתונה-מאַכען ביז ער וועט גט'ען די ערשטע פרוי. אין געגענטייל וועט דער הונער ראַבינאַט פאַרפיהרען אַ קרימינעלען פּראָצעס.

וועט-לויף אין שוויטען.

(:) זונטאָג זענען אין רודע-פאַביאַניץ פאָרגעקומען וועט-שחים-איבונגען אונטער דער לײַטונג פון שיפּס-קאַפּיטאַן ה. ס. שענבערג.

אין וועט האָבען זיך באַטייליגט 50 מאַן. ריכטער - צוזאַמענשטעל; פּלאָצק, קעמפּנער, וואָלף א. א.

דעם ערשטען וועט-לויף פון 100 מעטער האָט דורכגעמאַכט אין 2 מינוט — דער יוד הערמאַן, 2-טער לויף — אײַנמאַכער סטיל, קאָזשימערטשאַק 100 מעטער אין 2 מינוט מיט 8 סעקונדען.

3-טער לויף 100 מעטער רוקען-שווימען דראָזשז 2 מינוט.

4-טער לויף. 200 מעטער אײַנמאַכער סטיל קרויזע, סעלינסקי, הײַנריך 4,10

5-טער לויף קלאַסיש. סטיל 400 מעטער אין 8.40 מינוט שרעטער, פרידריך.

6-טער לויף: אײַנמאַכער סטיל: 1500 מעטער שעפּקי, וויזע.

נורקען: דראָזש 40 בעטער 34 סעקונדען, האָלצק, 35 מעטער 36 סעקונדען.

—0—

אָבקלאַנגען פון'ם זעלבסטמאָרד אין „האָטעל פּאָלסקי“.

ווי ס'וויזט זיך אַרויס, האָט זיך באַשטעטיגט די ידיעה, וואָס מיר האָבען געבראַכט אין פרײַטאָגדיגען נומער פון אונזער צײַטונג, אַז די זעלבסטמערדערין פון האָטעל פּאָלסקי איז געווען אַ פּאַביאַניצערין. ווי די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, איז איהר נאָמען געווען מאַריאַ בויער, וועמענס עלטערן עס וואוינען אין פּאַביאַניץ אויף ריבאַנע נאָס 5.

מאַריאַ בויער פלעגט אָפט קומען קיין לאָדז און וואַרשא צו איהרען אַ בעקאַנטען, אַ געוויסען אינדוסטריעלער. זי איז בשעת געווען זעהר אַ נערוועזע און דער זעלבסטמאָרד איז זי באַגאַנגען אין אַ מאָמענט פון אַ נערווען-אַטאַק.

אויסגעדריקט אונצופריעדענהייט
דעם פּאַביאַניצער שטאָט-פּרעזידענט.

(§) געשלאָסען האָט דער פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט אָבגעהאַלטען אַ זיצונג, אויף וועלכער דער פּפּ"ס'ישער שטאָט-פּרעזידענט יאַבלאָנסקי האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער געוועזענער פּפּ"ס'ישער לאַווניק פּלאָסקאָווסקי איז ווירקליך באַגאַנגען מיספּרויכען מיט שטאָטישע געלדער.

פּלאָסקאָווסקי האָט בשעתו אויך ער איז אַרעסטירט געוואָרען געוואָלט באַגעהן זעלבסטמאָרד, וואָס עס איז איהם נישט געלונגען. נאָך דער רעדע פון פּרעזידענט האָט זיך ענטוויקעלט אַ שטורמישע דיסקוסיע, אין רעזולטאַט פון וועלכע די פאַרשטעהער פון פּפּ"ס און נפּ"ר האָבען אַרײַנגעטראָגען אַן אונצופריעדענהייט דעם שטאָט-פּרעזידענט. דער שטאָט-פּרעזידענט האָט דערויף געצוואונגען די גאַנצע קאָמפּעטענצען און זיך אָבגעזאָגט פון זײַן אַמט.

נײַער פאָהר-פּלאַן
פון 15 מאַי 1927 ביז'ן סעפּטעמבער.

לאָדז—פאַבריקס-וואָקזאַל.

געהען אָב קיין:		קומען אָן פון:	
וואַרשע (בײַנאַכט)	1.40	קאַלושקי (בײַנאַכט)	1.55
וואַרשע (שנעל-צוג)	7,50	וואַרשע	4.40
קאַלושקי (זונטיק און חגא-טעג)	9.05	קאַלושקי	7.21
סקאַרזשיסקאָ (דורך גאָלקובעק—		קאַלושקי	8.15
טאָמאַשאָוו)	9.30	טשענסטאָכאָוו	9.35
קאַלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	וואַרשע	10.40
קאַלושקי	11.50	קאַלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
וואַרשע	14.25	סקאַרזשיסקאָ	13.25
וואַרשע	15.20	וואַרשע	14.40
טשענסטאָכאָוו	16.25	וואַרשע	16.33
קאַלושקי	18.05	טאַרנאָבזשעג	19.55
וואַרשע (שנעל-צוג)	18.55	קאַלושקי	20.25
סקאַרזשיסקאָ	19.10	קאַלושקי	22.15
וואַרשע	20.10	וואַרשע (שנעל-צוג)	22.45
קאַלושקי	23.45	קאַלושקי (זונטאָג און חגא-טעג)	23.20

לאָדז—קאַלישער וואָקזאַל.

געהען אָב קיין:		קומען אָן פון:	
אָסטראָוו (בײַנאַכט)	2.01	וואַרשע (בײַנאַכט)	1.46
וואַרשע	3.14	אָסטראָוו "	3.59
וואַרשע (שנעל-צוג)	6.41	פּאַריז—בערלין (שנעל-צוג)	5.83
וואַרשע	7.14	קראָקע	6.18
פּויזען	8.00	פּויזען	6.59
קאַלושקי	8.10	לאָוויטש	7.43
קוטנאָ	9.03	קוטנאָ	8.43
פּויזען	12.57	אָסטראָוו	8.53
בערלין—פּאַריז (לוקסוס)	13.04	וואַרשע	10.39
וואַרשע	13.15	לעמבערג	10.40
וואַרשע	13,47	וואַרשע (לוקסוס, מאָנטאָג, מיטוואָך, פרײַטאָג)	11.58
קוטנאָ	14.10	וואַרשע	12.44
לעמבערג (דורך סקאַרזשיסקאָ)	15.25	פּויזען	13.32
שעראַדז (שבת, זונטאָג, חגא-טעג)	16.40	קוטנאָ	13.45
וואַרשע (לוקסוס, מאָנטאָג, מיטוואָך, פרײַטאָג)	11.58	קאַלושקי	18.05
אָסטראָוו	18.35	פּויזען	18.40
לאָוויטש	19.38	פּאַריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנאָ—דאַנציג	20.15	קוטנאָ	20.13
קראָקע (דורך ראַקיטשין)	20.35	וואַרשע	[illegible]
פּויזען	21,58	קוטנאָ	22.05
בערלין—פּאַריז (שנעל-צוג)	23.14	שעראַדז (שבת, זונטאָג, חגא-טעג)	22.10
קוטנאָ	23.58	וואַרשע (שנעל צוג)	23.06

בעקאַנטמאַכונג.

דערמיט רופען מיר אַלע בעלי-חובות פון דער פירמע

י. א. גרינשטיין און קאַמפּ.
אין לאָדז

אויף דער פאַרזאַמלונג, וועלכע קומט פאָר מאָרגען, דאָנערשטאָג, ד. 25/8 פּינקטליך 4.30 אַ זייגער נאָכמ. אין לאָקאַל פון פאַראײַנס-קלוב ביים סוחרים-פאַראיין פון דער שטאָט לאָדז: פּיעטרימאַוער 73.

קרעדיט-שוץ-אָבטיילונג
ביים סוחרים-פאַראיין פון דער שטאָט לאָדז.

חברים
צײַטונגס-פאַרשפּרייטער!
היינט, מיטוואָך, ד. 24/8 7 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר די
גרינדונגס-פאַרזאַמלונג
פון צײַטונגס-פאַרשפּרייטער אויף אַ אונפּאַרטייאישען פאַראײַן אין לאָקאַל פּיעטריקאָווער 66.

טאָג-אָרדנונג:

1) וואַהלען פון אַ פּרעזידיום אויף די פאַרזאַמלונג. 2) פאַרשידענעס. 3) וואַהלען פון אַ פאַרוואַלטונג.

אַלע חברים ווערען געבעטען צו קומען.

די גרינדער
פון אונפּאַרטייאישען פאַראיין.

8-קל. מעדכען-גימנאַזיום
„WIEDZA“ „וויעדזאַ“
62 וואָלטשאַנסקאַ 62

אײַנשרײַבונגען פון נײַע שילערינס פאַר אַלע קלאַסען פון העכערן און נידריגען גימנאַזיום נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט טעגליך פון 10—1 און פון 5—7.

די עקזאַמענס ווערען פאָרגעקומען לויט לעקציאָנס-סיסטעם.

דער אָנפאַנג פון אונטערריכט דעם 1-טען סעפּטעמבער.

B. JUDELEWICZ דירעקטאָר.

די מוסטערהאַפטע שולע פאַר יוד. אינטעליגענץ פון נאַוואָמיעסקאַ-געגענד!

Dla dzieci żyd. inteligencji północnej dzielnicy miasta.

7-kl.
SZKOŁA
Kacenelson-Nachumow
ul. nad Łódką Nr. 6
przy Nowomiejskiej

שילער און שילערינס פון 6—14 יאָהר ווערען אָנגענומען אין די שולע-קלאַסען

50% ביליגער

אין די נאָכמיטאָג-שולע פאַר אונבעמיטעלטע.

פּויליש

איז די אונטערריכטס-שפּראַך פון אַלע למודים

העבּרעאיש

און אַלע למודי-קודש ווערען געלערנט גרינדליך

די קלאַסישע
שולע
— פון —
קאַצענעלסאָן-נאַחומאָוו
נאָר לודקאַ 6 נעבען די
בײַ נאָוואָמיעסקאַ

אונטער דער פּערזענליכער השגחה און הנהלה פון
ר' בנימין יעקב קאַצענעלזאָן
ווערט געעפענט ספּעציעל פאַר קנאַבען פון בעסערע פאַמיליען (פון 4—14 יאָהר)
אַ רעליגיעזער חדר (נאָכמיטאָג פון 4—7)
מיט דעם חדר-פּראָגראַם פון אַלע למודי-קודש: חומש, רש"י, תנ"ך, פּסוק, גמרא.

ד' אלול — 1927 פון
אין דער צײַט ביז'ן 1-טען סעפּטעמבער אַלע שילער און שילערינס מוזען קומען אין שולע. אײַנשרײַבונגען פון 11—2 און פון 4—7. מיטברענגען אַ מעטריקע און אַ פּאָקען-שײַן פון קינד.

Freblówka nowoczesna
מאָדערנע פרעבעלשולע
פאַר קינדער פון 3—6 יאָהר

פּויליש אינטערריכטס-שפּראַך אין דער I גרופּע. העברעאיש אין דער II גרופּע. ...
[illegible]

Z pełnemi prawami (Kategorja A.
GIMNAZJUM ŻEŃSKIE
Marji HOCHSTEINOWEJ
וואָלטשאַנסקאַ 33, טעלעפ. 14-27.

דאָס אײַנשרײַבען פון נײַע שילערינס קומט פאָר טעגליך. שול-געלד אין A-קלאַס פון 35 זלאָטעס קוואַרטאַלנע.

ביים גימנאַזיום אַ „קינדער-היים“ ...

קאַמוניקאַט

אַלע האַנדעלס- און אינדוסטריע-פאַנטאַרען וואָס ווילען האָבען אַן אויסדרוקספולען
שטעמפּעל
אויף זייערע געשעפטספּאַפּירען דאַרפען באַנוצען די נײַעסטע שטעמפּעל מיט פּאַטענטירטע
פּנעוומאַטישע אונטערלאַגע
וואָס גיט אַ פּאַרדאַנטיש ריינעם אָבדרוק.

אויסשליסליכע פּראָדוקציע פון
P. H. SZTYFT, Łódź, Piotrkowska 66, Telefon 14-63.
שנעלדרוקערײַ אויפ'ן אָרט.

בעריהמטער פאָטאָגראַף-קינסטלער, פיהרט אויס פאָטאָגראַפיעס אָהן קאָנקורענץ!

יעדע פאָטאָגראַפיע איז אַ קונסט-בילד!

ספּעציאַליסט פון קינדער-אויפנאַהמען נעמט אָן אַלערלײַ בעשטעלונגען און קומט צו די קליענטען אַ היים. די אויפנאַהמען ווערען אויסגעפיהרט דורך אַ אַפּאַראַט פון דער נײַעסטער טעכניק בײַ דער מיטהילף פון קינסטליכען ליכט. אַ חוץ דעם ווערען אויסגעפיהרט אַלערלײַ אויפנאַהמען ווי: פּאָרטרעטען, האָכצײַטען, פּאַקעטס, פּעסטער און מצבות-אויפנאַהמען אויף בעשטעלונגען אויף אַרויס-צופאַהרען. דאָס וועטער און די צײַט פון טאָג שטערט נישט צו די אויפנאַהמען. נישט קוקנדיג אויף דער גרויסער בעקוועמליכקײַט זענען די פּרײַזען זעהר צוגענגליך. בעשטעלונגען ווערען אָנגענומען פון אַ זייגער 10 פריה ביז 3 נאָכמ.

זאַוואַדזקאַ 29, 3-טער שטאָק, אָפּיציגע בײַ הערשאַפט מאַאור.

גוט און ביליג!

אַ פּערטרעטער אויף לאָדז,
וואָס איז גוט בעקאַנט מיט דער שיך-בראַנזשע, זוך איך צו מײַנע שיך-זשורנאַלען, וואָס געהען אַרויס אין וואַרשא. מיט אָפערטען זיך ווענדען:
M. Lesselbaum, Warszawa Śliska 34.

1 צימער מיט בעקעסטיגונג
בײַ אַ יודישער אינטעליגענטער פאַמיליע אין ווין איז פון 1 סעפּטעמבער פאַר 2 פרײַלײַנס אָבצוגעבען.
Julia Wiener
Wien III Kundmangasse 29/6.

אַ פּויש-קרעמפּיגער יונגערמאַן
צו פּאַמער-אַרבייט ווערט געזוכט
מעלדען זיך בײַ וואַרשאַווסקי, פּיעטריקאָווער 46 פון 12—1 פאַרמ.

אַ געוועלב
אין אַ גוטען פּונקט צוליב ליקווידאַציע
צו פאַרקויפען.
צו ערקונדיגען זיך: בזשעזשינער 76.

ביליג שטרימפּ
גאַנץ לאָדז קען זיך איבערצייגען, דאָס דער ביליגסטער אײַנצעל-פאַרקויף פון דאַמען-שטרימפּ און שקאַרפּעטען פון אַלע סאָרטען קען מען נור בעקומען קאָנסטאַנטינער № 18 בײַ לאַופער, ווײַל דאָס איז אין אַ פּריוואַט-וואוינונג.

סאַליגראַף
ל. בערמאַן
וואוינט איצט אויף זאַוואַדזקאַ 19,
פּראָנט 1-טער שטאָק.
נעמט אָן שילער פון 12—2 און פון 4—6.

וכי המכור ממכור לעמיתך
או קנה מיד עמיתך,

און טאָמער ווילט דיך דײַן חבר אָפּנאַרען, זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ פּיעטריקאָווער, ז"ל, דורכגאַנג (זאַכאָדניאַ 52) ווערט לויז'ן אויסמאַכט געזעטצגלייך וואָס ערלעדיגט אַלערלײַ ביזנעס. קלאַגעס זאַ-בעזיטצטאַנגען אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, פּאָזיציעס, אַד-וואָקאַטען, רעקוויזיציע — הײַגען קאָנ-צעסיעס, פּעסער אין קאָמיסאַר.-זשענדו-ביוראָס אין אַלע פּאָליציי-בעציירקען, שוה-פּוס-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען דראַ-ווינגען, קאַרטע ספּראַוועס' חי אויך איבערזעצונג אין אַלע שפּראַכען.

שנעל, ריעל און ביליג!

מיט אַכטונג י. מאַנעלאַ רעכטסקאָנסולענט
פּיעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 52.

ווײַכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-הימדער נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלעגאַנטסטע מיטער איבער-אַרבייט איך אויף געצליך נײַ. געדענקט די אַדרעס: זאַוואַדזקאַ 23
אין הויף, 2-טען אײַנגאַנג, לינקס פּאַרטער.

גאָר פאַר 2.50 זל.

מאַכט איך שיפּאָן-וועלור- סאַמעט- און פילץ-הימער אין אַלע פאַרבען און פאַסאָנען אין פּרײַנסטער אויספיהרונג. דער פּרײַז איז גאָר אויף אַ קורצער צײַט.

נאָר פאַר 7 זל.

„TOLA“

עלטערן!
—אַלע יודען—
ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאָנסולענטען-אַרבײַטען אינם לאַנגיעהריגען קאָמפּעטענטען-ביוראָ
זינגער, זאַכאָדניאַ 36
פּראָנט, פּאַרטער.

Wyższe Gimnazjum Humanistyczne Męskie
I. Kacenelsona
Cegielniana 28, Telefon 51-79.

עס ווערען אָנגענומען שילער אין אַלע קלאַסען. קינדער פון 6 יאָהר ווערען אָנגענומען אָהן עקזאַמענס.

פאַר שילער (אַבסאָלווענטען) פון פאָלקסשולען וועלען געמאַכט ווערען געוויסע פאַרלײַכטערונגען ביים אָננעמען זיי אין 4-טען און 5-טען קלאַס.

אין דער ערשטער העברעאישער פרעבעל-שולע (לויט דעם נײַעסטען ענטוויקלונגס-סיסטעם) ווערען אָנגענומען קינדער פון 4 יאָהר אָן.

בײַם אײַנשרײַבען די שילער דאַרפען בײַגעלייגט ווערען אַ מעטריקע און אַ פּאָקען-שײַן.

די קאַנצעלאַריע איז טעטיג טעגליך פון 10—1 פריה און פון 4—6 נ.מ.

די דירעקציע.

אַבאָנאַמענטס-פּרײַז: פאַר אַ חודש אין פּוילען 5 זל., אין פראַנקרײַך און בעלגיען—20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער—1,25 דאָלאַר. אַנאָנסען-פּרײַז: פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר., פרײַטאָג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרײַטאָג 60 גר., נאָכ'ן טעקסט 12 גר. פרײַטאָג 1. פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טײַערער. אויפ'ן דער שטאָט-זײַט 50% טײַערער. פון די פּרײַזען ווערן ניט אָבגעצויגען קיין ראַבאַט.

Redaktor wydawca E. Hamburski. Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi. Piotrkowska 16